

ÖSKJUHLÍÐ

Deiliskipulag

Greinargerð

Skipulagsforsendur, skipulagstillaga,
stefnumörkun og skilmálar

dags. 9.febrúar 1998

br. 8.febrúar 1999

12.febrúar 1999



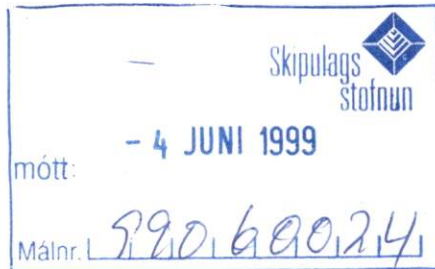
Unnið fyrir
Borgarskipulag
Reykjavíkur



Yngvi Þór Loftsson, landslagsarkitekt FÍLA
Landmótun ehf, Nýbýlavegi 6, 200 Kópavogi
sími 554 5300, fax 554 5360
net landmotun@vortex.is

ÖSKJUHLÍÐ

Deiliskipulag



Greinargerð

Skipulagsforsendur, skipulagstillaga,
stefnumörkun og skilmálar

dags. 9.febrúar 1998

br. 8.febrúar 1999

12.febrúar 1999



Unnið fyrir
Borgarskipulag
Reykjavíkur



Yngvi Þór Loftsson, landslagsarkitekt FÍLA
Landmótun ehf, Nýbýlavegi 6, 200 Kópavogi
sími 554 5300, fax 554 5360
net landmotun@vortex.is

Efnisyfirlit:

1. INNGANGUR	3
1.1 AFMÖRKUN Á DEILISKIPULAGSSVÆDI, FORSAGA OG VINNUFERILL.....	3
1.2 FYRRI SKIPULAGSHUGMYNDR.....	5
1.3 AÐLIGGJANDI ÚTIVISTARSVÆDI.....	5
1.4 STAÐFEST AÐALSKIPULAG.....	6
1.5 MARKMIÐ SKIPULAGSINS	6
2. FORSENDUR	7
2.1 NÁTTÚRUFAR (KORT NR. 1 OG 2)	7
1	8
2.2 SÖGUMINJAR (KORT NR.2).....	9
2.3 NÚVERANDI LANDNOTKUN.....	12
2.4 ÚTIVISTARKÖNNUN.....	12
3. LANDGREINING	13
3.1 LANDSLAGSHEILDIR (KORT NR. 3)	13
4. SAMANTEKT	19
4.1 VERNDARGILDI NÁTTÚRUMINJA (KORT NR.4)	19
4.2 VERNDARGILDI SÖGUMINJA (KORT NR.5)	19
4.3 ÚTIVISTARÞOL OG MEGINHUGMYND (KORT NR. 6 OG 7)	19

5. SKIPULAGSTILLAGA OG STEFNUMÖRKUN	24
5.1 STÍGAR.....	24
5.2 AKVEGIR OG AÐKOMA.....	24
5.3 LAGNIR	24
5.4 ÚTIVIST (KORT NR. 8).....	24
5.5 VERNDARSVÆDI.....	25
5.6 RÆKTUNARSVÆDI.....	25
5.7 ÚPPBYGGINGARSVÆDI	25
5.8 BYGGINGARSKILMÁLAR.....	26
5.9 SKIPULAGI FRESTAÐ	27
6. HEIMILDASKRÁ	27

KORTASKRÁ:

1. Jarðfræði (1:10 000)
2. Náttúru- og söguminjar (1:10 000)
3. Landslagsheildir (1:10 000)
4. Náttúrugildi (1:10 000)
5. Sögugildi (1:10 000)
6. Útivistarþol (1:10 000)
7. Meginhugmynd (1:10 000)
8. Útivist (1:10 000)
9. Deiliskipulagsuppráttur (1:4000)

1. INNGANGUR

1.1 Afmörkun á deiliskipulagssvæði, forsaga og vinnuferill

Svæðið markast að vestan af deiliskipulagi Nauthólsvíkur og flugvallarsvæði, að norðan af Flugvallarvegi og Bústaðavegi. Að austan er farið að byggð við Vesturhlíð og að Kirkjugarði og austur meðfram Fossvogi að Kringlumýrabraut. Fjaran markar syðsta hluta athugunarsvæðisins. Samtals er svæðið um 87 ha að stærð.

Á skipulagsnefndarfundi 7. maí 1991 var kynning á vinnu Borgarskipulags að deiliskipulagi Öskjuhlíðar. Niðurstaða fundarins var að nefndin "*samþykkti fyrir sitt leyti legu stíga í megin atriðum*" og vísaði málinu í umhverfismálaráð þar sem tekið var undir bókunina og 4.júní var málið samþykkt í borgarráði. Helstu framkvæmir í Öskjuhlíð hafa tengst stígagerð og hafa þær verið gerðar á grundvelli þessa deiliskipulags.

Vegna áframhaldandi vinnu við deiliskipulagið var Náttúrufræðistofnun Íslands fengin af Borgarskipulagi til að gera úttekt á gróðurfari og fuglalífi í Öskjuhlíð á árunum 1991-1992. Á sama tíma hófst á vegum Árbæjarsafns könnun á almennum söguminnjum og stríðsminjum í Öskjuhlíð. Þau gögn og fleiri voru nýtt á vegum Árbæjarsafns og Borgarskipulags þegar unnið var að gerð bókar um náttúru og sögu Öskjuhlíðar sem kom út í júlí 1993. Í bókinni var m.a. fjallað um skipulag Öskjuhlíðar og m.a. birtur uppdráttur með flokkun stíga. Í þeirri vinnu sem hér er lögð fram eru þessi gögn grunnur að þeim forsendum sem skipulagið byggir á.

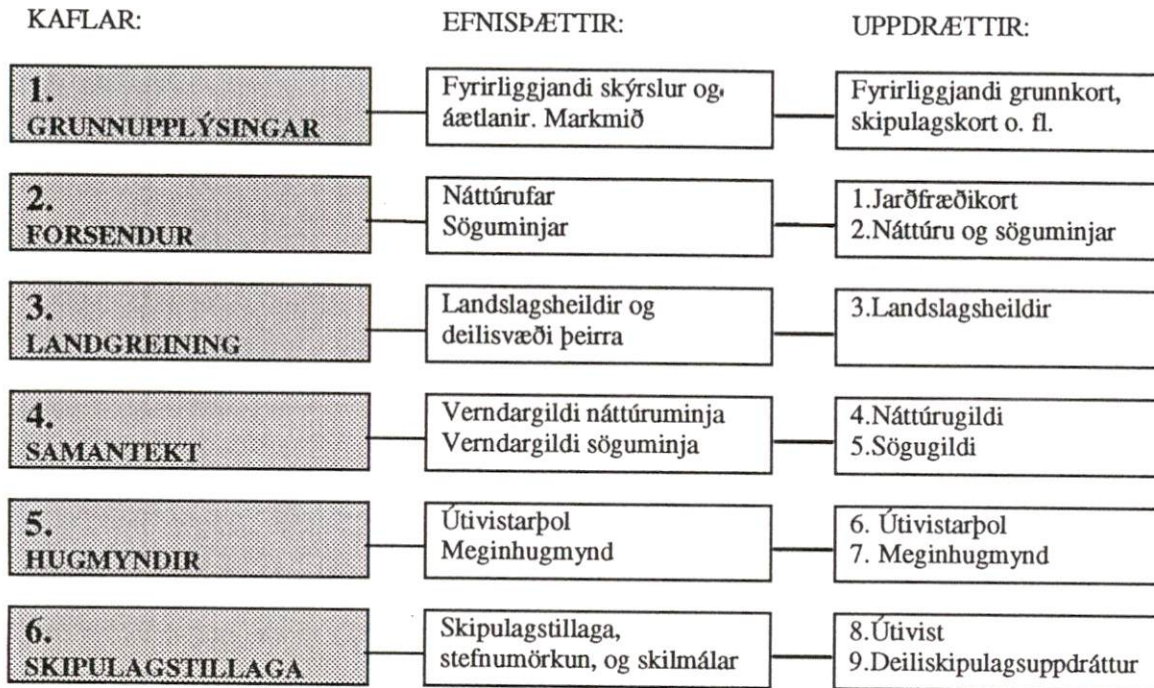
Vinna við deiliskipulag Öskjuhlíðar hófst að nýju í apríl 1997 og var haldinn sameiginlegur fundur skipulags- og umferðarnefndar og umhverfismálaráðs. Þar var lögð fram greinargerð um stöðu skipulagsvinnunar og tillögur um framhald hennar.

Deiliskipulagstillaga (dags. 7.7 1997) var lögð fram í skipulags- og umferðarnefnd 7. júlí og umhverfismálaráði 17. september 1997. Skipulagstillaga í núverandi mynd var kynnt hjá spóttta- og tómsundaráði 19. janúar 1998. Skipulagsnefnd samþykkti deiliskipulagið á fundi sínum 9. febrúar og Umhverfismálaráð þann 11. febrúar 1998. Á fundi borgarráðs 17. febrúar 1998 var deiliskipulagið kynnt en afgreiðslu frestað.

Frá þeim tíma hafa ýmsar breytingar átt sér stað á skipulagssvæðinu og næsta nágrenni þess sem eftir atvittum hafa haft áhrif til breytingar á deiliskipulaginu:

1. Deiliskipulag Nauthólsvíkur var auglýst frá 23. október til 20. nóvember 1998 og í framhaldi af því samþykkt í skipulagsnefnd 7. desember 1998. Þess vegna nær afmörkun deiliskipulags Öskjuhlíðar nú að þeim mörkum.
2. Deiliskipulag lóða í Suðurhlíðum sunnan og austan við Fossvogskirkjugarð var samþykkt í skipulags- og umferðarnefnd 12. október 1998.
3. Unnið hefur verið að friðlýsingu Fossvogsbakka skv náttúruverndarlögum og hefur tillaga að mörkum friðlandsins verið færð inn á deiliskipulagsuppdráttinn.
4. Nýtt íbúðarhús við Vesturhlíð var fært inn á skipulagsuppdrátt.
5. Skipulagsuppdráttur hefur verið leiðréttur til samræmis við deiliskipulag flugvallarins.
6. Nýjum stofnstígur norðan við Lyngberg var hnikað til vesturs í samræmi við framkvæmd á s.l. sumri.
7. Útisýning Höggmyndarafélagsins í Reykjavík var sett upp meðfram strandstígnum í júní 1998 og standa flest verkin þar ennþá.
8. Bráðabirgðarlóð fyrir veitingaskála við Nauthólsvík var samþykkt í skipulags- og umferðarnefnd 9.11 1998 og samþykkt í borgarráði 10.11 1998. Þar sem um bráðabirgðarlóð er að ræða þá er hún ekki sýnd á deiliskipulagsuppdráttinum.
9. Deiliskipulag, byggingarreitur og skilmálar, fyrir lokahús norðan við Perluna er nú hluti af samþykkt þessa deiliskipulags.
10. Lega á nýrri tvöfaldri yfirfallslögn frá geymum að Nauthólsvík, sem að mestum hluta fylgir núverandi lögn, er hluti af deiliskipulagi þessu.

Eftirfarandi flæðirit sýnir vinnuferilinn sem fylgt hefur verið við skipulagsvinnuna:

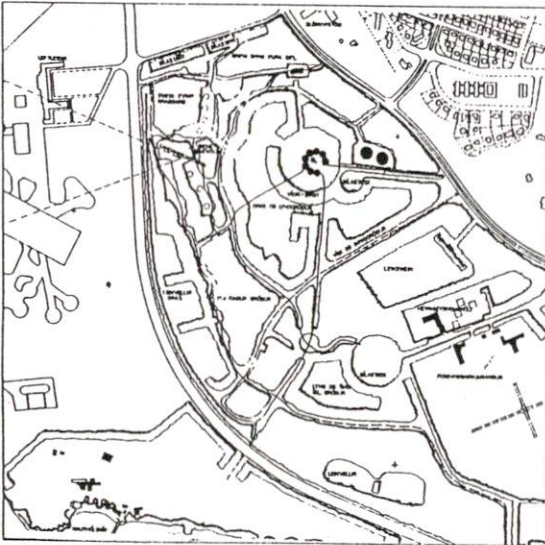


1.2 Fyrri skipulagshugmyndir

Fyrsta heildarskipulag Öskjuhlíðar var gert árið 1972. Áður höfðu ýmsar hugmyndir komið fram um nýtingu svæðisins við Nauthólsvík en fæstar þeirra komið til framkvæmda. Í heildarskipulagi frá 1937 var gert ráð fyrir íþróttasvæði við Öskjuhlíð. Margs konar íþróttavæðingur áttu að vera á flatlendinu vestan hlíðarinnar og áhorfendasvæði í hlíðarhjallanum.

Með hernámi Íslands varð sú hugmynd að víkja fyrir breskum herflugvelli og braggahverfum tengdum honum. Þá var lagður grunnur að því vegakerfi sem enn er í og við Öskjuhlíð. Á skipulagsupprætti frá 1948 var búið að ætla íþróttasvæðinu stað í Laugardal. Í staðinn var gert ráð fyrir íbúðarbyggð meðfram vesturhlíðinni og hélst sú hugmynd í skipulagi Reykjavíkur fram yfir 1960. Árið 1948 setti borgarlæknir fram tillögu um sjóbaðsstað í Nauthólsvík og var sú hugmynd áréttuð 1962 og 1967.

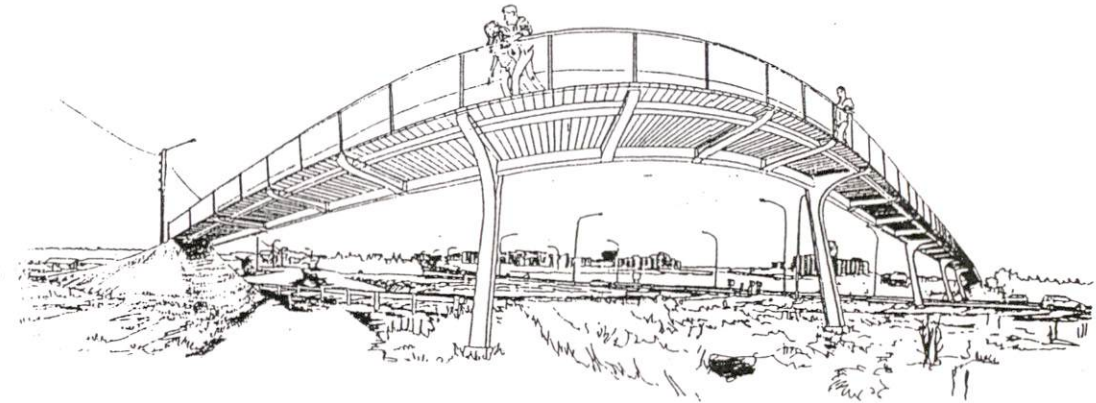
Árið 1972 var samþykkt skipulag fyrir Öskjuhlíð. Þar var gert ráð fyrir bílastæðum meðfram flugvallarvegi, við hitaveitugeyma og við norðvesturhorn Fossvogskirkjugarðs. Þá var gerð tillaga um grasagarð í brekkunni norðvestan í hlíðinni og leikvöllum á þremur stöðum sunnan í henni. Heildarskipulag gönguleiða í Öskjuhlíða var samþykkt 1991 (sbr. kafli 1.1). Stígur fyrir blinda við Leynimýri var samþykktur af skipulagsnefnd, umhverfismálaráði og borgarráði 1994 en ekki hefur orðið af framkvæmdum



Skipulag Öskjuhlíðar frá 1972.

1.3 Aðliggjandi útivistarsvæði

Öskjuhlíð er mikilvægur hlekkur í keðju opinna svæða, sem nær frá Tjörninni um Öskjuhlíð, Fossvogsdal, Elliðaárdal og upp í Heiðmörk. Með stígalagningu hefur nú tekist að tengja þennan útivistarvef í samfellda heild. Með tilkomu stígs fyrir flugbrautarendann og göngubrú yfir Kringlumýrarbraut hefur einangrun Öskjuhlíðar rofnað og mikil aukning orðið á umferð göngufólks.



Göngubrú yfir Kringlumýrarbraut

Einkennandi fyrir stærstu útivistarsvæði Reykjavíkur eru að þau eru dalverpi sem voru mýrlend (Laugardalur, Fossvogsdalur, Vatnsmýri) eða með flóðahættu (Elliðaárdalurinn) og þóttu því ekki álitleg sem byggingarsvæði. Öskjuhlíð er hins vegar hæð sem nær upp í 61 m y.s. og er áberandi kennileiti sem sést víða að á höfuðborgarsvæðinu. Af því leyti hefur Öskjuhlíð sérstöðu og hlýtur að hafa verið álitlegt byggingarland, en hefur notið nálægðar við flugvöllinn sem gerði hana óbyggingarhæfa.

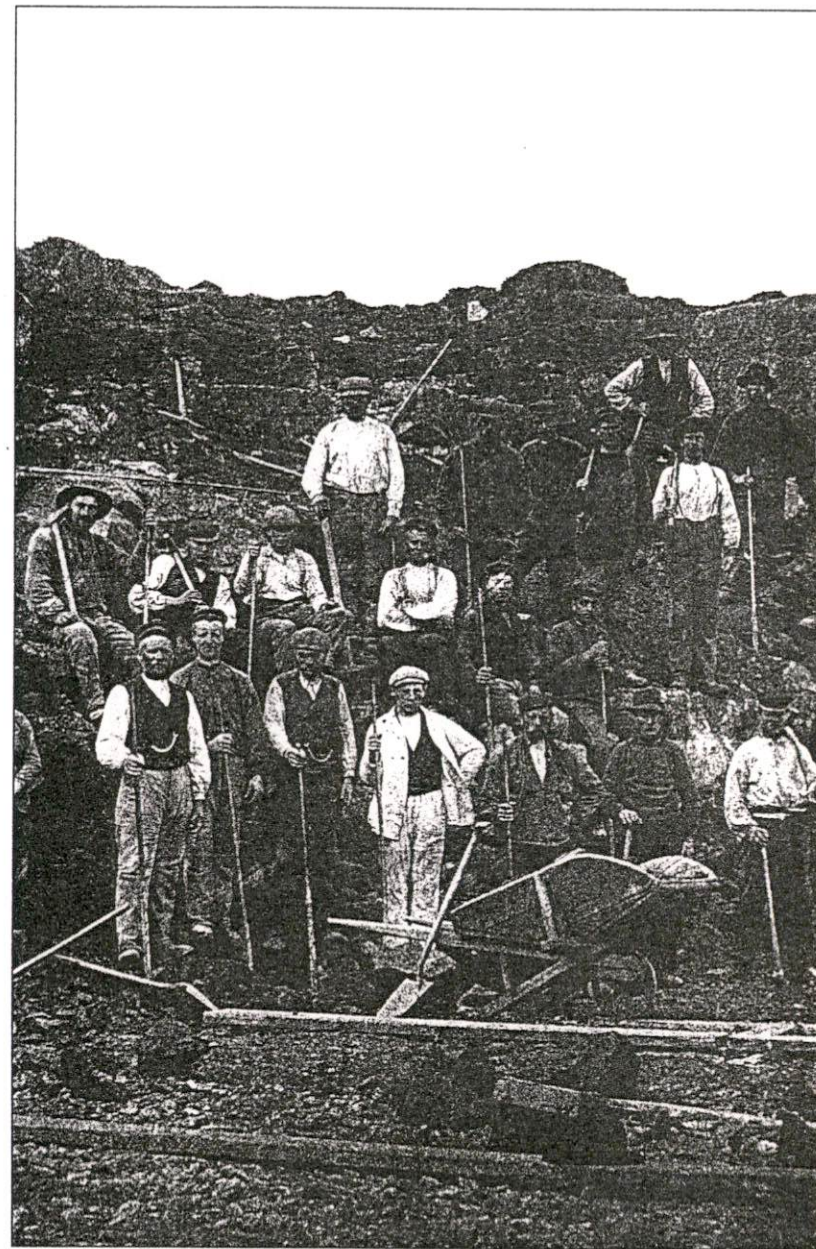
1.4 Staðfest aðalskipulag

Í aðalskipulagi Reykjavíkur 1996-2016 er Öskjuhlíð, strönd Fossvogs og Fossvogsbakkar skilgreind sem almenn borgarvernd en leirur við botn Fossvogs falla undir staðfesta borgarvernd. Undir almenna borgarvernd falla svæði sem borgarstjórn hefur samþykkt að vernda vegna náttúru, umhverfis útivistar eða menningarsögulegs og listræns gildis. Staðfest borgarvernd er sérstakur landnotkunarflokkur yfir svæði og byggð sem eru einstök vegna landslags, lífríkis, menningarsögu, minjagildis og listræns gildis. Með nýju aðalskipulagi er lagt til að fallið verði frá lagningu Hlíðarfótar vestan og sunnan við hlíðina en þess í stað er tekið frá helgunarsvæði fyrir mögulega leið almenningsvagna. Skv. aðalskipulaginu er svæðið umhverfis Keiluhöll og tankagryfjur skilgreint sem útivistarsvæði til sérstakra nota (fpróttasvæði).

1.5 Markmið skipulagsins

Meginmarkmið deiliskipulagsins er að vernda og styrkja Öskjuhlíðarsvæðið í samræmi við eftirfarandi undirmarkmið:

- Að gera Öskjuhlíð aðgengilegri til útivistar með því að bæta við stígum og tengja þá við aðliggjandi útivistarsvæði og byggð.
- Að leggja áherslu á margskonar ferðahætti s.s. gangandi, skokkandi, hjólandi og skíðandi.
- Að malbika aðalstíga og ganga frá bílastæðum við allar akstursaðkomur.
- Að vernda náttúru- og söguminjar, m.a. með því að stuðla að sem fjölbreyttustu gróðurfari og þar með fuglalífi.
- Að nýta svæðið til umhverfisfræðslu, m.a. með því að skipuleggja fræðslu- stíga og koma upp upplýsingapóstum og skiltum í tengslum við þá.
- Að auka fjölbreytileika í útivistarstarfsemi árið um kring.
- Að leggja skokkbrautir með æfingastöðum um hlíðina.
- Að endurvekja baðströnd í Nauthólsvík og koma upp búningsaðstöðu.
- Að bæta aðstöðu fyrir siglingar á Nauthólsvík.



Verkamenn við grjótnám í Öskjuhlíð.

2. FORSENDUR

2.1 Náttúrufar (kort nr. 1 og 2)

Það sem einkennir Öskjuhlíð er brött, stórgrýtt og klettótt hlíðin að vestan- og norðanverðu með fremur ávölum hákollum sem hæst ber 61 m yfir sjó. Sléttlendi er undir hlíðinni til vesturs að flugvellinum og til austurs í Leynimýri. Til suðurs er jafn halli niður að sjó, en þar taka við 4-5 m háir þverhniptir sjávarhamrar. Aðrir hamrar eru við norðurmörkin, myndaðir af mannavöldum vegna grjótnáms.

Í Öskjuhlíð er að finna fjölbreytta jarðsögu seinni hluta ísaldar hér á landi. Fyrir um ellefu þúsund árum var sjávarstaðan mun hærrí en nú og þá var Öskjuhlíð eyja. Menjar um þann tíma eru þveginn jökulruðningur og lábarðir hnullungar, sem liggja sem krugi umhverfis hlíðina í 43 m hæð yfir sjó. Í Fossvogsbökkunum eru setlög sem, mynduðust í lok ísaldarinnar og þar finnast steingerðar skeljar og kuðungar.

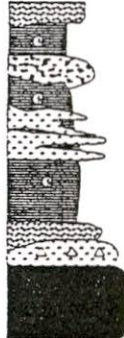
Samanburður á gróðurfari í Öskjuhlíð milli árána 1951 og 1991 sýnir að miklar breytingar hafa orðið á gróðurfari hlíðarinnar. Ríkjandi gróðurlendi var mólendi en er nú skóglendi. Raskað land og mannvirki náðu yfir allstóran hluta svæðisins, sem þá var í sárum eftir setuliðið. Lítt gróið land var einkum á kalli hlíðarinnar. Skömmu eftir 1950 var hafin tilraun með uppgræðslu í Öskjuhlíð og er nú samfelldur skógur í vestur- og suðurhlíð hennar. Auk birkis ber mest á erlendum trjátegundunum, bergfuru, sitkagreni og alaskaösp. Engu að síður er tegundafjölbreytileiki háplantna mikill og eru skráðar 135 tegundir í Öskjuhlíð, sem er um þriðjungur íslensku flórunnar.

Miklar breytingar hafa orðið á búsvæðum fuglanna samfara gróðurfarsbreytingum. Vaðfuglum, tjaldi, heiðlóu, sandlóu, stelki og hrossagauki hefur fækkað, en spörfuglum svo sem skógarþresti og auðnutittlingum fjölgað. Fuglalíf er engu að síður fjölbreytt í hlíðinni en þar hafa sést um 84 tegundir fugla. Þar af eru 10 árvissir varpfuglar. Það eru stökkönd, fimm tegundir vaðfugla (tjaldur, sandlóa, heiðlóa, hrossagaukur og stelkur) og fjórar tegundir spörfugla (þúfutittlingur, skógarþrestur, stari og auðnutittlingur). Fjölbreytilegast er fuglalíf allan ársins hring við fjörunna.

Fossvogsbakkar og Öskjuhlíð eru á Náttúruminjaskrá Náttúruverndarráðs: Fossvogsbakkar: "Strandlengjan í innanverðum Fossvogi frá botni hans að Nauthólsvík. Setlög með skeljum frá lokum ísaldar." Öskjuhlíð: "Öskjuhlíð milli Hafnarfjarðarveggar, Hlíðarfótar og Öskjuhlíðarskóla. Vinsæll, og fjölsóttur útsýnisstaður og útivistarsvæði. Minjar um hæstu sjávarstöðu frá ísaldarlokum."

Unnið hefur verið að friðlýsingu Fossvogsbakka skv. náttúruverndarlögum og hefur afmörkun svæðisins verið samþykkt í nefndum borgarinnar. Samkvæmt drögum Náttúruverndar ríkisins að auglýsingu á friðlýsingu er gert ráð fyrir að Fossvogsbakkar verði skilgreindir sem friðland.

Í kafla nr. 3.1 er fjallað um helstu náttúruyfyrirbæri innan landslagsheilda og deilivæða þeirra. Að öðru leyti er vísað í ítarlega umfjöllun um náttúrufar í fylgiskjali þessa deiliskipulags: Öskjuhlíð, náttúra og saga sem gefin var út á vegum Borgarskipulags og Árbæjarsafns 1993.

UPPBYGGING (Stratigraphy)	ÁSÝND (Facies)	ATBURÐUR (Process)	ALDUR (meðaltal)
	Mól Silt, Sandsteinn Mól - leir Rofflötur Silt-sandsteinn Mól - leir Silt, sandsteinn Mól - leir Rofflötur Silt, sandsteinn Völuberg Mól - leir, jökulberg Rofflötur Grásgrýti	Hækkandi sjávarstaða Afmyndun setlaga / Framrás jökla í Fossvogi? (Botnstraumar og eðjustraumar) Finkorna setmyndun og eðjustraumar/skriður- brun samfimis Rof á undirliggjandi seti Hækkun sjávarborðs (vegna bráðnaunar jökla) Jöklar hörfa í Fossvogi Jöklar ganga fram í Fossvogi Rof. Fossvogur og Fossvogsdalur myndast Eldgos	10.980 10.800 11.040 11.150

Yfirlit yfir jarðsögu Fossvogslaganna (Árný E. Sveinbjörnsdóttir o.fl. 1993).



SKÝRINGAR :

- Jökluöðningur, víða ósamfelldur
- Jökulsárset
- Strandset
- Sjávarset
- Mýrarjarðvegur
- Óhulíð berg
- Jökulrákir (skriðstefna jökuls)
- Fornskeljar frá síðjökultíma eða yngri
- Forn sjávarmörk, um 11 þúsund ára

Heimild: Landmæling Íslands o.fl. 1997
 Atvinnudeild H.Í. og bæjarverkfr. R.víkur 1958
 Loftmynd frá L.Í. frá 12.8 1990

1.

Öskjuhlíð - Nauthólsvík
 DEILISKIPULAG
 JARÐFRÆÐI

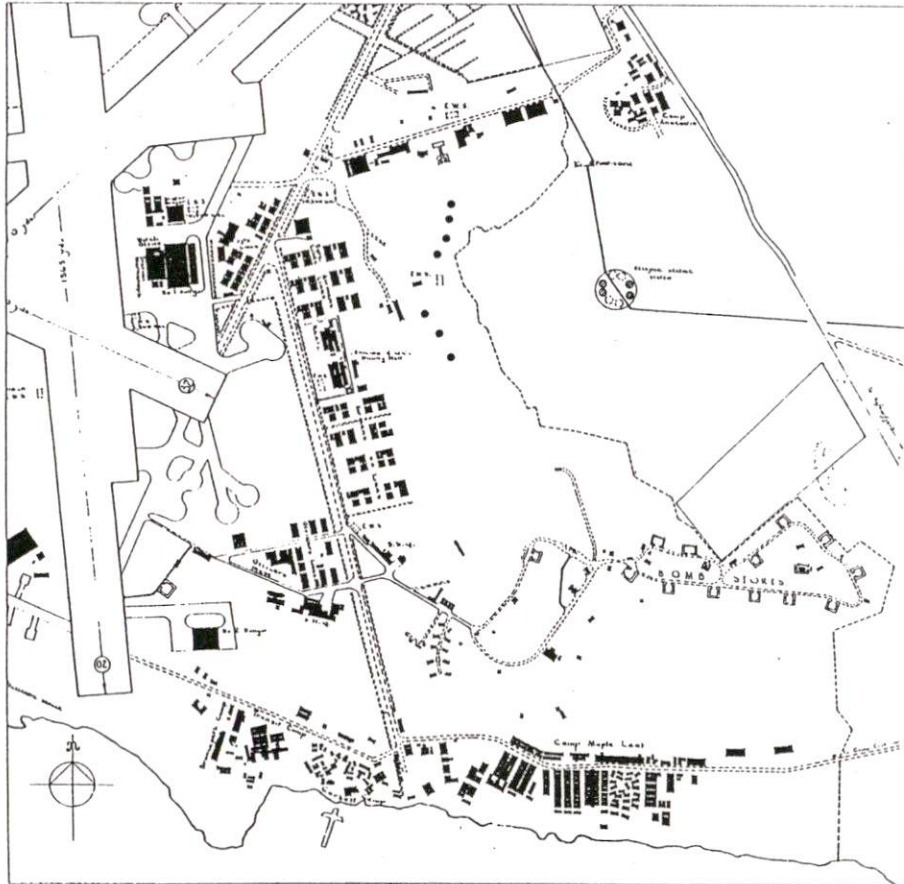
Kvarði 1 : 10.000 dags. 2.febr. 1998

Yngvi Þór Loftsson, landslagsarkitekt FÍLA
 Landmótun ehf, Nýbýlavegi 6, Kópavogi sími 554 5300

2.2 Söguminjar (kort nr.2)

Í Öskjuhlíð finnast víða sögulegar minjar. Þær eru af margvíslegu tagi, en í stórum dráttum má skipta þeim í tvennt: almennar söguminjar og stríðsminjar. Elstu almennu minjarnar tengjast búskap, s.s. Víkursel sem var sel frá höfuðbólinu Reykjavík, sem var nefnt Vík. Þar höfðu Reykjavíkurbændur snemma nytjar, skóg og selstöðu og er minjarnar rúst, stekkir og fjárbyrgi. Aðrar minjar eru landamerkjasteinn, þjóðleið, mógrafir o.fl. samtals 23 minjar.

Stríðsminjar í borgarlandinu hafa fyrst og fremst varðveist í Öskjuhlíð og Vatnsmýri/Seljamýri. Þessar minjar eru fjölbreyttar og samtals 30 talsins. Þeirra á meðal má nefna steyp skotbyrgi, stjórnbyrgi, víggrafir úr torfi og grjóti, loftvarnarbyrgi, varnarveggir fyrir eldsneytistanka, neðanjarðarvatnstanka, bryggjustubb, bragga o.fl.



Í kafla nr.3.1 er fjallað um helstu minjar innan landslagsheilda og deilisvæða þeirra. Að öðru leyti er vísað í fjarlega umfjöllun um söguminjar sem er í fylgiskjali þessa deiliskipulags: Öskjuhlíð, náttúra og saga.

Í Fornleifaskrá Reykjavíkur (1995) er gerð tillaga að sérmerkingu nokkurra fornleifa í Reykjavík. Bæði er um mjög merkilegar fornleifar að ræða og sérstakar. Þær eru greinilegar, en gjarnan hluti af óspilltu umhverfi. Í Öskjuhlíð voru eftirtaldar minjar á þessum lista:

1. Landamerkjasteinn með áletrun "Landamerke 1839"
2. Bæjarstæði Nauthóls, þar sér vel fyrir gördum, brunni og rústum
3. Selrústir, sem trúlega eru leifar Víkursels

Þessar minjar hafa þegar verið merktar og auk þess þjóðvegur frá 1879 í norðanverðri hlíðinni

Öskjuhlíð hefur í gegnum aldirnar verið drjúg nytjaauðind Reykvíkinga. Í fyrstu vegna skógarins, mótekju og sem beitiland og seinna sem grjótnáma í smáum og stórum stíl. Fagrar súlur í lestrarsal Landsbókasafnsins er úr grásteini úr Öskjuhlíð. Grjót var sprengt til uppfyllingar í Reykjavíkurhöfn og síðar sem undirstaða fyrir Reykjavíkurflugvöll.

Vinsældir Öskjuhlíðar sem útivistarsvæðis hefur farið vaxandi allt frá því á 19. Öld og í heimildum kemur víða fram aðdráttarafl hennar þegar menn "þurftu að ráða til lykta mikilsverðum málum" eins og skólapiltar Lærða skólans gerðu í Beneventum.

← Kort af Reykjavíkurflugvelli og nágrenni gert af breska flughernum 1944



SKÝRINGAR :

● NÁTTÚRUFYRIRBÆRI:

- 1 Jökullráðar grágrýtisklappir
- 2 Hvalbak
- 3 Fossvogsbakkar
- 4 Hestu fjörmörk
- 5 Haullungakambur
- 6 Samfelldur birkiskógur
- 7 Gamalt tún
- 8 Mólandisflákar
- 9 Votlendisgróður
- 10 Flög
- 11 Strandgróður
- 12 Fyrsta plöntun 1950
- 13 Fyrsta plöntun vinnuskólans
- 14 Bergurskógur
- 15 Stærstu trjáplönturnar
- 16 Búsvaði steiks, hrossagaüks og þófuittlings
- 17 Búsvaði tjalds, heidlou og sandlóu
- 18 Einkennisfugli skógarins er skógarpróstur
- 19 Stokkandavarp
- 20 Tíraunavarp hjá hröfnum
- 21 Umferðarfarfluglar á leirunum
- 22 Æðarfugli er sumargestur á voginum
- 23 Brandugliur

■ ALMENNAR SÖGUMINJAR:

- 1 Vikursel
- 2 Vikursel annar möguleiki
- 3 Skildinganesstekkur
- 4 Stekkur
- 5 Fjárbyrgi
- 6 Landamerkjasteinn
- 7 Nauthóll
- 8 Mógrafir
- 9 Þjóðvegur
- 10 Beneventum (tveir möguleikar)
- 11 Hátiðarsvaði á hlíðarkollinum
- 12 Óþekkt rúst
- 13 Þjóðvegur
- 14 Grjótnáma fyrir hafnargerð
- 15 Býlið Leynimýri
- 16 Sölland
- 17 Útivistarsvaði
- 18 Bónakýli
- 19 Nauthólsvík - baðstaður
- 20 Heiti lækurinn
- 21 Hitaveitugeymar
- 22 Hitaveitustokkar
- 23 Perlan

▲ STRÍÐSMINJAR

- 1 Grjóthleðslur við Flugvallarveg
- 2 Grjótnáma
- 3 Grytjur fyrir eldsneytisgeyma
- 4 Viggrafir
- 5 Viggrafir
- 6 Jarðbýsi
- 7 Neyðarsjórnstöð
- 8-10 Steypt skotbyrgi
- 11-13 Vatnastankar
- 14 Varnarveggur
- 15 Vegnet
- 16 Gólf rafstöðvar
- 17-19 Bragar við Flugvallarveg
- 20 Skotferageymsla
- 21-22 Gólf sjúkramóttöku og líkhúss
- 23 Stigur fyrir skotefingar
- 24 Gólf dónahúss
- 25 Matvöruverslun
- 26 Skósmíðaverkstæði og saumastofa
- 27 "Transit camp"
- 28 Bryggja
- 29 Northrop-brautin
- 30 Minningarsteinn

2.

Öskjuhlíð - Nauthólsvík DEILISKIPULAG Náttúru- og söguminjar

Kvarði 1 : 10.000

dags. 2.febr. 1998

Yngvi Þór Loftsson, landslagsarkitekt FÍLA
Landmótun ehf, Nýbýlavegi 6, Kópavogi sími 554 5300

*Eftirfarandi tafla er samandregin söguannáll fyrir Öskjuhlíð:***Ártal Sögulegir atburðir og frásagnir sem tengjast Öskjuhlíð**

- 1379** Elsta ritaða heimild um seljabúskap Reykjavíkurbænda er máldagi um sel í Víkurholti.
- 1505** Í máldögum frá þeim tíma er getið um selið.
- 1660** Séra Gísli Einarsson náttaði hjá smalastúlku í Víkurseli en bóndi koma að þeim að óvörum og neyddi Gísla til að ekta hana.
- 1703** Í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns er sagt um Víkursel að “þar hefur jörðin brúkað hrís til eldiviðar fyrir selsins nauðsyn.”
- 1787** Landamerkjafna milli Skildinganes og Reykjavíkur dregin frá Lambhól við Skerjafjörð og þaðan austur að vörðu við Öskjuhlíð og að lokum í Hangahamar við Fossvog.
- 1839** Vegna deilna um markalínuna var gerð sáttgerð um línu sem var vörðuð þremur steinum, við Lambhól, í Skildinganesihólum og í Öskjuhlíð og “Landamerke 1839 höggvið í þá.
- 1850** Nýbýlið Nauthóll, hjáleiga frá Skildinganesi var komið í byggð. Heimildum ber ekki saman um hvort skólapiltar Lærða skólans komu saman í Beneventum í Öskjuhlíð þegar uppreisn þeirra “Pereatið” gegn Sveinbirni Egilssyni rektor stóð yfir. Nauthóll sem var hjáleiga frá Skildinganesi var komin í byggð. Guðmundur Kíkir bjó í hellisskúta sunnan Þjóðleiðar um Öskjuhlíð og lifði á ránskap og læddist m.a. aftan að ferðalöngum og skar farangur af klyfjastestum en var fljótlega gómaður.
- 1870** Þá var lagður Þjóðvegur frá Skólavörðu að Öskjuhlíð.
- 1874** Hátfíðardagskrá á kalli Öskjuhlíðar í tilefni af 1000 ára afmæli Íslandsbyggðar.
- 1895** Í svonefndu Kóngsbænaupphöfnum voru fundarhöld skólapilta Lærða skólans í Beneventum, en þá voru þeir að mótmæla afnámi almenn frídags, svonefnds Kóngsbænadags.
- 1900** Búskapur hófst í Leynimýri Taugaveiki stingur sig niður í Nauthól og var bærinn brenndur að ráði landlæknis.
- 1903** Fimm útilegumenn leita skjóls í nokkra daga milli steinanna í Öskjuhlíð
- 1905** Gull finnst við rætur Öskjuhlíðar og bæjarstjórn skipar gullnefnd en magnið reyndist of lítið
- 1910** Ungmennafélagar gerðu skíðabraut norðanmegin í Minni-Öskjuhlíð
- 1913** Ungmennafélagar halda fánafund í Öskjuhlíð þegar fánamálið stóð sem hæðst
- 1913** Einar Benediktsson og fleiri stofnuðu fyrirtæki og hefja byggingu á höfn við Nauthólsvík, framkvæmdum var hætt og efniviðurinn endaði sem byggingarefni í hús Reykvíkinga.
- 1930** Stórfellt grjótnám hefst í Öskjuhlíð í tengslum við hafnargerð í Reykjavík
- 1930** Jóhannes Kjarval setur fram hugmynd um veitinga- og útsýnishús á Öskjuhlíð.
- 1931** Loftfarið Graf Zeppelin kom til Reykjavíkur og var þá látið síga til jarðar á hákalli Öskjuhlíðar.
- 1937** Í skipulagi er gert ráð fyrir stóru íþróttasvæði fyrir Reykvíkinga við hlíðarfótinn.
- 1937** Leikrit eftir Geir Gígju “Sumardagur í Öskjuhlíð” gefið út af barnavinafélaginu Sumargjöf.
- 1938** Róðrarklúbburinn Ármann reisir bátaskýli við Nauthólsvík
- 1940** Bretar hernema Ísland og Öskjuhlíð verður vettvangur mannvirkjagerðar og grjótnáms. Fyrsti hitaveitugeymirinn reistur á hákollinum og síðan sex til viðbótar næstu árin.
- 1944** Bretar gera kort af Reykjavík þar sem sjá má helstu hernaðarmannvirkin í Öskjuhlíð.
- 1948** Borgarlæknir setur fram tillögu um sjóbaðsstað í Nauthólsvík.
- 1950** Tilraun gerð til að græða efsta hluta Öskjuhlíðar með sandfaxi.
- 1951** Tillögur um áframhaldandi grasrækt og trjárækt í Öskjuhlíð samþykkt í bæjarráði.
- 1958** Fjórar hvíltir fyrir sólboð gerðar á grónu landi vestan við Nauthólsvík.
- 1960** Skeljasandi dælt í Nauthólsvík til að bæta sjóbaðsaðstöðu.
- 1966** Tveir hitaveitugeymar reistir til viðbótar austan við þá fyrri.
- 1967** Sjóboð bönnuð í Nauthólsvík vegna skólpmengunar.
- 1972** Skipulag fyrir Öskjuhlíð samþykkt .
- 1986** Hitaveitutankarnir rifnir á hákollinum.
- 1991** Skipulag göngustíga í Öskjuhlíð samþykkt. Útsýnis- og veitingahúsið Perlan opnað ofan á hitaveitutönkunum.
- 1993** Árbæjarsafn og Borgarskipulag gefa út bókina: Öskjuhlíð, náttúra og saga.
- 1994** Borgarráð samþykkir drög að deiliskipulagi fyrir Nauthólsvík.
- 1995** Áningarstaður tileinkaður 50 árum frá stríðslokum vígður sunnan í Öskjuhlíð.
- 1996** Upplýsingaskilti með fróleik um náttúru og sögu sett upp við fimm aðkomustaði.
- 1997** Samþykkt að vinna að deiliskipulagi Öskjuhlíðar og Nauthólsvíkur.
- 1998** Gosvirki, manngerður goshver vígður í Öskjuhlíð.

2.3 Núverandi landnotkun

Megin hluti Öskjuhlíðar er útivistarsvæði þar sem lagt hefur verið upp úr náttúrulegu umhverfi, skógrækt og stígagerð. Hitaveita Reykjavíkur hefur frá upphafi staðið straum af öllum kostnaði vegna stígagerðar og skógræktar og til skamms tíma sá Skógræktarfélag Reykjavíkur um framkvæmdina en frá 1997 hefur Garðyrkjudeild Reykjavíkur tekið yfir þann þátt. Yfirleitt hafa 13-14 ára stúlkur úr Vinnuskóla Reykjavíkur unnið að gróðursetningu og stígagerð en á síðari árum hefur það verið blandaður hópur.

Gróðursetning fór fram frá 1951 og fram yfir 1990 og á þeim fjörutu árum voru gróðursettar um 300.000 plöntur af fjölmörgum tegundum. Eftir að gróðursetningu lauk hefur Vinnuskólinn aðallega unnið að snyrtingu svæðisins og stígagerð.

Fyrst voru eingöngu gerðir malarstígar en núna eru einnig lagðir stígar byggður upp af trjákurli sem fellur til við grisjun á staðnum. Gatnadeild Reykjavíkur sér hins vegar um alla malbikaða stíga og eru þegar komnir malbikaðir stígar frá Perlu að Hótel Loftleiðum og áfram að Kirkjugarði og meðfram strandlengjunni frá göngubru á Kringlumýrarbraut að Nauthólsvík. Þessir stígar tengjast síðan áfram aðliggjandi útivistarsvæðum og byggð.

Helstu mannvirki og starfsemi innan athugunarsvæðisins eru eftirfarandi:

1. Útsýnis- og veitingahúsið Perlan á hákollinum, sem að auki er vinsæll upphafsreitir göngu- og skokkhópa
 2. Bensínstöð Skeljungu við Bústaðaveg
 3. Dælustöð Hitaveitunnar í norðurhlíðinni
 4. Keiluhöllin í grjótnámunni
 5. Geymslur og leikfimisalur við Flugvallarveg
 6. Bflaleiga Flugleiða við Flugvallarveg
 7. Aðsetur Flugbjörgunarsveitarinnar við Flugvallarveg
 8. Íbúðarhús í eigu borgarinnar í Sóllandi
 9. Sumarbústaður í einkaeign í Læknisgarði
10. Í Nauthólsvík sem nú telst utan við skipulagssvæðið eru
- Siglingaklúbbarnir Siglunes og Brokey
 - Sportkafarafélag Reykjavíkur
 - Félagsheimilið Flugröst og gufubað á vegum flugmálastjórnar.

2.4 Útivistarkönnun

Í tengslum við vinnu Borgarskipulags að þemahefti aðalskipulagsins, umhverfi og útivist, var á árinu 1997 gerð viðhorfskönnun á fjórum útivistarsvæðum í Reykjavík. Könnunin fór fram í Laugardal, Elliðaárdal, Öskjuhlíð og á Tjarnarsvæðinu. Helstu markmið voru að fá yfirsýn yfir sérstöðu svæðanna með tilliti til notkunar þeirra og skrásetja einkenni svæðanna. Ennfremur að fá samanburð við sambærileg útivistarsvæði í borginni.

Skógurinn er aðaleinkenni Öskjuhlíðar og setur sterkan svip á notkun svæðisins, s.s. skokk eða rólegar gönguferðir eftir skógarstígum og afslöppun. Svæðið er nokkuð afskekkt að því leyti að ekki er mikil íbúðabyggð í næsta nágrenni. Flestir koma því á bíl á svæðið og koma víðar að úr borginni en á hinum útivistarsvæðunum.

Helstu niðurstöður könnunarinnar voru:

- Aðeins 25% komu úr nærliggjandi íbúðabyggðum
- Algengasti ferðamáti á svæðið var í einkabíl
- Fleiri komu úr vinnu en á hin útivistarsvæðin og færri að heiman
- Flestir voru innan við 10 mínútur á leiðinni að svæðinu en stór hluti 11-20 mínútur
- Flestir eða 38% komu til að ganga og 23% til að hafa það rólegt
- Æfingataeki við stíga eru mest notaða aðstaðan
- Ekki er munur á fjölda karla og kvenna
- Kvenfólk kom frekar í hópum
- Algengasti dvalartími er 1 klst
- Minni notkun er á veturna
- Helstu kostir svæðisins: náttúrulegt umhverfi, skógur og kyrrð

3. LANDGREINING

3.1 Landslagsheildir (kort nr. 3)

Til þess að meta landkosti Öskjuhlíðar var landið flokkað upp í mismunandi landslagsheildir og deilisvæði þeirra. Hér er átt við greiningu lands á þann hátt að einsleit landsvæði eru afmörkuð út frá sameiginlegum einkennum í náttúru-fari, landslagi og landnotkun. Með þessu móti er grundvöllur lagður að ákveðnum skipulagseiningum sem auðveldar afmörkun svæða og ákvörðun um landnotkun.

Öskjuhlíðarsvæðinu er skipt upp í 4 landslagsheildir og innan þeirra eru 16 deilisvæði. Valin var sú leið að gefa deilisvæðunum nafn eftir ornefnum þar sem þau eru til staðar en annars eftir landslagseinkennum:

A. HÁBUNGA

A1. Hákkollurinn, er efsti hluti hlíðarinnar.

Jarðfræði og landslag: Hákkollurinn nær hæðst upp í 61 m y.s. og er tiltölulega sléttur. Hann ásamt hásléttunni voru ofan hæstu sjávarstöðumarka í Ísaldarlokin og var þá eyja ásamt Háaleiti en fastalandið byrjaði í Ártúnsbrekku og Breiðholti. Þess vegna er jökulruðningurinn þar óhreyfður en ekki velktur og lábarinn eins og neðar í hlíðinni.

Gróðurfar: Einkenni þessa svæðis er aðlögun að þeim mannvirkjum sem þar hafa risið og því eru þar slegnar grasflatir og trjábeð.

Fuglalíf: Starar hafa orpið í mannvirkjum.

Saga: Árið 1874 ákvað bæjarstjórn Reykjavíkur að halda upp á 1000 ára afmæli Íslands byggðar með hátíðardagskrá á kalli Öskjuhlíðar. Töluverðu grjóti var rutt af háhæðinni hann girtur og reist tvö tjöld. Slæmt veður, moldrok og slys á tveimur dönskum sjóliðum sem skutu hátíðarskotum til heiðurs Danakonungi skyggðu á hátíðarhöldin sem í sögunni hafa fengið ummælin "misheppnuð þjóðhátíð í Öskjuhlíð". Loftfarið Graf Zeppelin kom til Reykjavíkur í júlí 1931 og var þá látið síga til jarðar á hákkollinum. Fyrsti hitaveitugeymir á kalli Öskjuhlíðar var reistur 1940 og síðan sex til viðbótar næstu ár. Þeir voru rifnir 1986 og nýjir reistir ásamt útsýnis- og veitingahúsinu Perlunni.

Landnotkun: Þar er byggingarlóð Perlunar með tilheyrandi bflastæðum og aðkomuvegi og þangað liggja allar hitaveitulagnir og aðrar lagnir.

A2. Hásléttan, er krugi umhverfis hákkollinn.

Jarðfræði og landslag: Landið er aflíðandi og með litlum halla. Hákkollurinn ásamt hásléttunni voru ofan hæstu sjávarstöðumarka í Ísaldarlokin og var þá ásamt Háaleiti eyja. Þess vegna er jökulruðningurinn þar óhreyfður en ekki velktur og lábarinn eins og neðar í hlíðinni.

Gróðurfar: Þegar uppgræðsla í Öskjuhlíð hófst um 1950 var hásléttan lítt eða ógróin og var þá byrjað að sá sandfasi þar. Þar er nú gamalt og gróið tún sem er í góðu jafnvægi og með tiltölulega fjölbreytta tegundasamsetningu. Ríkjandi tegundir eru blávingull, túnvingull, vallasveifgras, snarrótarpunktur, hálfingresi og vallafoxgras.

Fuglalíf: Í snöggu graslendi verpir heiðlóa.

Saga: Fyrir á öldinni voru skreiðarhjallar suður af hákkollinum og sjást ummerki eftir þá á loftmyndum frá 1951.

Landnotkun: Um svæðið norðanvert liggja lagnaleiðir hitaveitunnar og megin gönguleiðir til og frá Perlunni. Í beinni línu suður af Perlunni hefur verið byggt svokallað gosvirki sem líkir eftir hegðun goshvera. Boruð var 30 m djúp hola, hún fódruð og þangað leitt 125°C. Hugmyndi er að láta gosvirkið gjósa tvisvar á dag, klukkutíma í senn.

B. HLÍÐAR

C. B1. Norðurhlíð, sem liggur að Bústaðavegi

Jarðfræði og landslag: Hæstu sjávarstöðumörk í 43 m hæð liggja um svæðið og hylur jökulruðningur að hluta til stórgrýtið. Þegar unnið var að lagningu Bústaðavegar og jökulruðningurinn var fjarlægður komu í ljós lábarið stórgrýti eins og það sem er suð-vestan í hlíðinni. Það grjót prýðir nú selatjörn Húsdýragarðsins í Laugardal.

Gróðurfar: Þetta er svæði sem seinna var plantað í og því er mólendisgróður ennþá til staðar. Trjáplöntunar eru því lágvaxnari og virðist meira um birki en barrvið, þannig að skugga- og barnálaáhrif gætir minna en í vesturhlíðinni.

Fuglalíf: Í holtum og múum verpa heiðlóa, þúfutittlingur og steindepill.

Saga: Flest bendir til þess að Öskjuhlíð hafi verið í þjóðbraut í nokkrar aldir. Vegna víðlendra mýra umhverfis Reykjavík var leiðin frá kaupstaðnum ekki greið nema yfir Skólavörðuholtið og þaðan suður Öskjuhlíð. Á

Öskjuhlíðarhálsinum greindust leiðir annars vegar til Vesturs- og Suðurlands og hins vegar suður með sjó. Árið 1868 ákvað bæjarstjórn að láta gera þjóðveg út úr Reykjavík, nánar tiltekið frá Skólavörðu og upp í Öskjuhlíð og sést móta fyrir honum á stuttum kafla. Það sem afmarkar hann m.a. er uppkastið, grjóstaflar í köntunum.

Landnotkun: Á þessu svæði er allmargar lagnaleiðir til og frá hitaveitugeymunum og eru stökkarnir hluti af gönguleiðakerfinu. Dæluhús Hitaveitunnar er vestan við bensínstöðina.

B2. Grjótnámur, eru sprengdar hvíltir í grágrýtisstaflann

Jarðfræði og landslag: Vegna grjótnáms hefur verið höggvið í stálið og því má sjá 5-10 m þversnið í Reykjavíkurgrágrýtið.

Gróðurfar: Mest er um berar klappir en mólendi er inn á milli.

Fuglalíf: Á síðustu árum hafa hrafnar gert tilraun til varps í grjótnáminu og þar verpa starar og maríuerlur.

Saga: Stórfelldasta grjótnámið í Öskjuhlíð fór fram í síðari heimstyrjöldinni. Grjótið var sprengt út úr hlíðinni og nýtt sem undirstaða fyrir flugvöllinn. Geil myndaðist þar sem Keiluhöllin stendur nú og einnig voru fjórar gryfjur gerðar fyrir eldsneytisgeyma vestan við stærstu geilina.

Landnotkun: Keiluhöllin var byggð inn í stærstu geilina á einni hæð og hefur verið horfið frá því að byggja fleiri hæðir ofaná. Gengið hefur verið frá þakinu þar sem m.a. er dvalarsvæði sem er tengt með brú yfir á klettabrúnna. Stórt bflastæði er vestan við húsið.

B3. Háuklettur, samfellt klettabelti

Jarðfræði og landslag: Síðasta jökulskeið hófst fyrir 70- 120 þúsund. Jökulfargið þrýsti landinu niður og þegar jökla leysti af láglandi, fylgdi sjór jökuljaðrinum eftir. Þegar farginu létti tók landið að rísa og fyrir um 11 þúsund árum hafði landið lyfst sem nam hækkun sjávarborðsins. Þá mynduðust fjöllumörk, þar sem klettabeltið liggur í 43 m y.s. Þar fyrir neðan er þveginn jökulruðningur og lábarðir hnúllungar. Ofan þessara fjöllumarka er hins vegar óhreyfður jökulruðningur.

Gróðurfar: Á þessum slóðum er barrskógurinn hvað elstur og þéttastur og því hefur nær allur upprunalegur gróður horfið. Þar sem skógarbotninn er þakinn þykku lagi af barnálum og skugginn er mestur nær einungis vallengting að vaxa upp úr barnálalaginu ásamt hálfingresi. Inn á milli eru rjóður þar sem finnast túnfíflar, hárdæpla, skarífífill, ljónslappi og brennisóley. Á nokkrum stöðum má ganga fram á litla votlendisbletti, þar sem raki seytlar fram með klettum. Þar vaxa sérþýlissör, beitieski, mýrastör, hrossanál, flagasef og klóffifa.

Fuglalíf: Skógarþrösturinn er einkennisfugl skógarins og auðnutittlingur er einnig algengur varpfugl þar. Í athugun á varpfuglum í Öskjuhlíð sumarið 1992 voru talin um 120 varppör skógarþrasta og 60 varppör auðnutittlinga í allri hlíðinni.

Saga: Merkustu söguminja innan þessa reits eru landamerkjasteinninn frá 1839, samkomustaðurinn Beneventum og hlaðinn varnarvegur frá stríðsárunum.

Landnotkun: Vegna þess hversu stórgrýtt landið er liggja þar einungis mjóir malarstígar

B4. Undirhlíðar, stórgrýtt vesturhlíðin

Jarðfræði og landslag: Hlíðin er brött og þar eru lábarðar grágrýtisklappir, sem bera þessi merki að hafa verið undir sjávarmáli.

Gróðurfar: Hér hófst fyrsta plöntun vinnuskólans og því finnast hæstu trén sem voru mæld yfir 9 m á hæð 1991. Á þessu svæði er skógurinn meira blandaður með birki og öspum en að öðru leyti gildir það sem sagt var um gróðurfar á Háukletta svæðinu.

Fuglalíf: Skógarprestir og auðnutittlingar eru algengustu varpfuglarnir í skóglendinu og á veturna má sjá staka fugla ásamt grápresti og músarrindli. Snjótitlingar og starar sjást hins vegar í stórum hópum í skóginum á veturna. Branduglur hafa verið árvissar í skóginum vestan í hlíðinni, stundum tvær til þrjár.

Saga: Innan svæðisins er elstu söguminjarnar, rúst Víkursels sem rakið er aftur til 1397 og tilheyrandi stekkir og fjárbyrgi. Syðst eru vegir frá stríðsárunum sem eru með fallegum hlöðnum köntum.

Landnotkun: Um svæðið liggja mjóir malar- og kurlstígar.

B5. Suðurhlíð,

Jarðfræði og landslag: Þar er landið jafnhallandi og lábarðir grjóthnúllungar eru minni heldur en í Undirhlíðum.

Gróðurfar: Á þessu svæði eru einir stærstu mólendisflákarnir vegna þess að birki er ríkjandi trjátegund fremur en barrviðir. Einkennistegundir mólendisins eru lyngtegundir, beitleyng, krækilyng og bláberjalyng. Nær undantekningarlaust er mólendið stórgrýtt og eru allar klappir og grjót þakið fjölbreyttum tegundum hrúðurfléttum og mörgum mosategundum

Fuglalíf: Hér verpa heiðlóa, þúfutittlingur og steindepill.

Saga: Sunnarlega er vatnstankur sem tilheyrði "Mapel Camp" kampinum við Fossvog.

Landnotkun: Stefnuviti fyrir aðflug er staðsettur nyrst á svæðinu. Á seinni árum hefur aðalbækistöð unglíngavinnunnar í Öskjuhlíð verið staðsett við veginn.

B6. Austurhlíð, brekkan upp af Leynimýri

Jarðfræði og landslag: Á jaðrinum norðan við Leynimýri er þykkt strandset sem vitnar um hæstu sjávarstöðu við lok Ísaldar.

Gróðurfar: Þetta er svæði sem seinna var plantað í og því er mólendisgróður ennþá til staðar. Trjáplöntunar eru því lágvaxnari og virðist meira um birki en barrvið, þannig að skugga- og barnáalaáhrif gætir minna en í vesturhlíðinni.

Fuglalíf: Hér er búsvæði og varpland fyrir heiðlóu, þúfutittling og steindepil. Í vaxandi skógi hafa bæst við Skógarþröstur og auðnutittlingur.

Saga: Á þeim tíma sem búið var í Leynimýri var refabúr staðsett við brekkuræturnar.

Landnotkun: Eftir svæðinu endilöngu liggja malarstígar. Á árinu 1993 var unnið að tillögu að sérstökum stíg fyrir blinda sem m.a. átti að liggja um þetta svæði.

C. UNDIRLENDI**C1. Leynimýri, opin slétt grasflöt vestan Kirkjugarðs**

Jarðfræði og landslag: Lífrænt set hefur safnast saman og myndað mýrarjarðveg.

Gróðurfar: Votlendi er óvída að finna í Öskjuhlíðinni en syðst í Leynimýri hefur framræsla ekki náð að þurrka mýrina alveg upp. Þar eru snotrar breiður af votlendisgróðri t.d. mýrastör. Nyrst á svæðinu er landið hins vegar þurr og framræsluskurðir uppgrónir.

Fuglalíf: Fjölbreytt fuglalíf, m.a. búsvæði stelks og hrossagauks og þar verpa stökkendur.

Saga: Búskapur hófst í Leynimýri upp úr síðustu aldamótum og stóð fram yfir seinni heimstyrjöld. Árið 1912 reis þar íbúðarhús, fjós og hlaða, allt undir sama þaki.

Landnotkun: Knattspyrnufélagið Valur hefur haft afnot af grasflötunum til æfinga og hafa þær verið sleginnar til þeirra nota.

C2. Sólland, landið austan Leynimýrar

Jarðfræði og landslag: Landið er slétt og allt umbreytt sem ræktunarland.

Gróðurfar: Einkennandi í gróðurfari er fjölbreyttur trjágróður sem hefur verið ræktaður við húsið og þar sem áður voru matjurtagarðar, inná milli eru grasflatar.

Fuglalíf: Skógarþröstir verpa í trjálundinum.

Saga: Býlið Sólland, sem stendur í austurjaðri Leynimýrar byggðist snemma á

öldinni og var stundaður búskapur þar til 1954, með kýr, hænsni og hesta. Vestan við Sólland var um 1950 byrjað að nýta landið fyrir matjurtagarða og var trjágróðrinum sem þar er núna upphaflega plantað umhverfis garðlöndin.

Landnotkun: Húsið Sólland er í eigu borgarinnar og er það leigt út sem íbúðarhús. Þar hefur verið byggður leikskólinn Sólborg og hafa bílastæðin verið hugsuð til samnýtingar fyrir útivistarfólk í Öskjuhlíð.

C3. Flugvallarvegur, svæði meðfram Valssvæðinu

Jarðfræði og landslag: Vegna grjótnáms hefur verið höggvið í stálið og því má sjá 5-10 m þversnið í Reykjavíkurgrágrýtið.

Gróðurfar: Lítið er um náttúrulegur gróður á svæðinu.

Fuglalíf: Líklegt er að starar og marfuerlur verpi í mannvirkjum.

Saga: Steinsmiðir komu snemma við sögu í Öskjuhlíð. Á nítjándu öld og nokkuð fram yfir síðustu aldamót hjuggu þeir til hleðslugrjót til húsagerðar. Stórfellt grjótnám hófst í Öskjuhlíð í tengslum við hafnargerð í Reykjavík, árið 1913. Grjótið var sprengt úr grágrýtisklettum undir norðurtagli hlíðarinnar og flutt með járnbrautarlest niður í Reykjavíkurböfn til uppfyllingar. Lágu teinarnir meðfram norðvesturhlíðinni, á svipuðum slóðum og Flugvallarvegurinn er nú. Grjótnám þetta skildi eftir sig allmikinn klettastall. Meðfram Flugvallarvegi reis á stríðsárunum samfelld braggabyggð og stendur hluti þeirra ennþá í misgóðu ástandi. Samkvæmt athugun Árbæjarsafns þá er lagt til að tveir af fjórum bröggum sem standa næst Bústaðavegi verði varðveittir á staðnum.

Landnotkun: Á svæðinu er aðsetur Flugbjörgunarsveitarinnar í nýrri byggingu og bílaleiga Flugleiða í bröggum frá stríðsárunum. Fjórir braggar standa næst Bústaðavegi og eru þeir nýttir sem geymslur og íþróttasalur. Árbæjarsafn hefur lagt til að vestari braggarnir verði látnir standa, sem dæmi um þá byggð sem áður var meðfram Flugvallarveginum. Aðrir braggar við Flugvallarveg verði þá rifnir. Flugvallarvegur verður ein aðalaðkoma að flugvellinum. Þegar Hringbraut verður flutt undir brúnna þarf aðalaðkoma Valssvæðisins að verði frá Flugvallarvegi á mótis við Flugbjörgunarsveitina.

C4. Hlíðarfótur

Jarðfræði og landslag: Lífrænt set hefur safnast saman og myndað mýrarjarðveg.

Gróðurfar: Á þessum slóðum var votlendi en það var ræst fram og lagt undir braggabyggð á stríðsárunum. Þar er graslendi áberandi og er snarótarpunktur ríkjandi ásamt hálmgresi, túnsúru, axhæru, skariffli o.fl. tegundum. Í skurðunum vaxa klóffá, mýrarstör og mýrarseg og hér og þar er raki það mikill að votlendisgróður þrífst.

Fuglalíf: Af varpfluglum á þessu svæði eru stelkur, hrossagaukur og þúfúttlingur mest áberandi og er bússvæði þeirra í graslendi og leyfum votlendis og þar verpa líka stökkendur. Á gróðurlausum stykkjum verpir sandlóa og talið er að 1-2 grágæsapör verpi á þessum slóðum en þær eru algengar innan flugvallarsvæðisins.

Saga: Í skipulagi Reykjavíkur frá 1937 var á þessum slóðum gert ráð fyrir stóru íþróttasvæði en sú hugmynd varð að víkja fyrir breskum herflugvelli og braggahverfum tengdum honum.

Landnotkun:

D. STRANDLENGJA

D1. Nauthóll

Jarðfræði og landslag: Á svæðinu er mýrarjarðvegur og vitna mógrafir sem voru vestan við hólinn um hversu þykkur hann er á þessum slóðum.

Gróðurfar:

Fuglalíf: Í grennd við Nauthól eru framræsluskurðir og votlendisblettir sem líklegt er að stökkendur sæki helst í til að verpa og á flugvallarsvæðinu eru grágæsir algengar.

Saga: Býlið Nauthóll byggðist um en var brennt um aldamótin því þar hafði taugaveiki stungið sér niður. Ýmsa menjar eftir Nauthól hafa varðveist, bæði húsarústir, garðar og brunnar.

Landnotkun: Að hluta til er svæðið innan flugvallarins og hafa flugmálayfirvöld látið gera tillögu um að nýta svæðið til útivistar. Félagsheimili starfsmannafélags Flugmálaráðs er í bragga frá stríðsárunum sem er sunnan við Nauthól.

D2. Nauthólsvík

Jarðfræði og landslag: Sjávarsetið eins og lýst er í Fossvogsbökkunum er í Kýrhamri og meðfram sandströndinni.

Gróðurfar: Svæðið einkennist af graslendi og ræktuðu túni.

Fuglalíf: Hrafnar urpu við Fossvog snemma á öldinni, en á síðustu árum hafa þeir gert tilraun til varps m.a. í Kýrhamri. Eitthvað er þarna af mófuglum.

Saga: Nauthólsvík var sjó- og sólbaðsstaður Reykvíkinga um allan langt skeið. Þangað byrjaði fólk að leita nokkru fyrir seinni heimstyrjöld. Árið 1948 setti borgarlæknir fram tillögu um sjóbaðsstað í Nauthólsvík og var sú hugmynd áréttuð 1962 og 1967. Mikil umsvif voru í Nauthólsvík og nágrenni á stríðsárunum. Bryggja var byggð, flutningabúðir ("Transit Camp") og fjöldi bragga.

Landnotkun: Í Nauthólsvík fer fram öflugt starf á vegum Siglunes, siglingaklúbbs Í.T.R. og siglingaklúbburinn Brokey hefur aðsetur í "Transit Camp" húsunum og Sportkafarafélag Reykjavíkur fékk að reisa þar hús til bráðabirgðar.

D3. Fossvogsbakkar

Jarðfræði og landslag: Fossvogsbakkar eru 4-5 m háir þverhníptir sjávarhamrar sem í eru lög af sjávarseti sem mynduðust í lok ísaldar. Þar hafa fundist fölmargar tegundir steingerðra kuðunga og skelja. Í fjörunni undir Fossvogsbökkum eru jökulrákaðar grágrýtisklappir sem minna á framrás jökla á síðari hluta ísaldar. Lyngberg er allstór grágrýtisklöpp sem stendur upp úr landinu. Hér er um að ræða svokallað hvalbak sem er mótað af jökulum og gefur lögun hvalbaksins og jökulrákir á því til kynna skriðstefnu jökulsins.

Gróðurfar: Undir sjávarhömrnum er sandfjara. Þar vaxa ýmsar fjörutegundir á mjóu beltí. Neðan við eru á nokkrum stöðum allstórar torfur vaxnar sjávarfitjungu

Fuglalíf: Umferðarfuglar sækja á leirurnar fyrir botni Fossvogs á leið til og frá varpheimkynnum sínum vor og haust. Mest áberandi í þessum hópi eru vaðfuglar s.s. tjaldur, sandlóa, heiðlóa, tildra, stelkur, lóupræll, rauðbrystingur, sendlingur og sanderla. Á veturna er mest fuglalíf í fjörunni og á sjónum. Algengir vetrargestir eru ýmsir fjöru- og sjófuglar, svo sem dflaskarfur, stökkönd, tjaldur, sendlingur, hvítmáfur, svartbakur, teista og hettumáfur. Efst í fjörunni eru spörfuglar, m.a. músarrindill, skógarþröstur og snjóttlingur. Nokkrar tegundir fugla, sem ekki verpa á svæðinu, eru nær daglegir gestir yfir sumarið. Tugir æðarfugla eru allt sumarið á voginum. Fuglaskarinn laðar að ránfugla og hrætur, fálka, smyrl og hrafn. Hrafnar urpu við Fossvog snemma á öldinni, en á síðustu árum hafa þeir gert tilraun til varps m.a. í Hangahamri. Starar hafa nýlega byrjað að verpa í klettum í botni Fossvogs.

Saga: Allfjölfarinn vegarslóði lá fyrrum með sjónum frá Fossvogsdal að Skildinganesi. Á sömu slóðum var Fossvogsræsið lagt á sjöunda áratugnum og því sjást engar menjar um vegarslóðann. Landamerki milli jarðanna Skildinganess og Reykjavíkur liggur frá Landamerkjasteininum við Háukletta að Hangahamri. Togarinn Óli-Garðar var dregin upp í fjöruna vestan við Hangahamar um 1960 og nýttur til niðurrifs og má þar ennþá sjá hluta af flakinu.

Landnotkun: Ofan bakkana hefur verið lagður malarstígur sem liggur samsíða þeim malbikaða. Sunnan við Lyngberg hefur verið hlaðinn veggur þar sem koma á fyrir upplýsingatöflum um gróðurfar, fuglalíf og jarðfræði næsta nágrennis.

D4. Strandstallar

Jarðfræði og landslag: Svæðið er í tveimur stöllum og er það þakið þunnu strandseti að vestan en mýrarjarðvegi að austan. Austast upp af botni Fossvogs er jökulsárset.

Gróðurfar: Svæðið er nokkuð umbylt vegna mannvirkjagerðar á stríðsárunum og vegna holræsalagnar upp úr 1960. Þar er vallendistún, lyngmóar og hálfgrónir flákar með melagróðri. Þar ber mikið á gullkoll, sem er ein af einkennisplöntum höfuðborgarsvæðisins. Á allstóru svæði eru lúpínubreiður, sem á síðustu árum hefur verið reynt að útrýma.

Fuglalíf: Á melunum og snöggu graslendi verpa tjaldur, heiðlóa og sandlóa.

Saga: Á stríðsárunum náði braggabyggðin meðfram ströndinni og þar var m.a. "Camp Maple Leaf" sem var allstór kampur með á annað hundrað bragga. Þeir voru að bandarískri gerð og taldir vandaðri en þeir bresku. Fyrst bjuggu þar bandarískir hermenn og síðan kanadískum.

Landnotkun: Um svæðið liggur aðalstígurinn og möguleg leið almennings vagna skv. aðalskipulagi.

D5. Læknisgarður

Jarðfræði og landslag: Lífrænt set hefur safnast saman og myndað mýrarjarðveg. Slétt flöt er við bústaðinn en síðan tekur við bratti upp að kirkjugarðinum.

Gróðurfar: Allhár trjágróður afmarkar landið frá Kirkjugarðinum og grasflöt er innan við

Fuglalíf: Skógarprestir og auðnutittlingar verpa í læknisgarði og gráprestir urpu þar árið 1996. Starar sjást oft leita sér ætis í hópum í fjörunni og víðar, jafnt vetur sem sumar. Starahópar á leið í náttstað í Læknisgarðinn er algeng sjón.

Saga: Hannes Guðmundsson læknir fékk upphaflega landið að láni til ræktunar

Landnotkun: Niðjar Hannesar hafa haldið húsinu og garðinum við. Þegar aðalstígurinn var lagður neðan við bústaðinn á árinu 1997 var gangið inn á grasflötina.

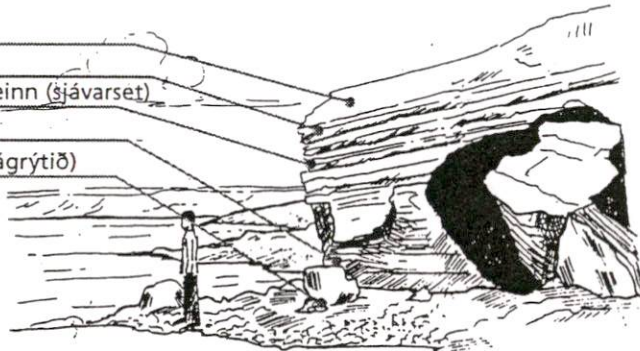
Jarðvegur

Möl

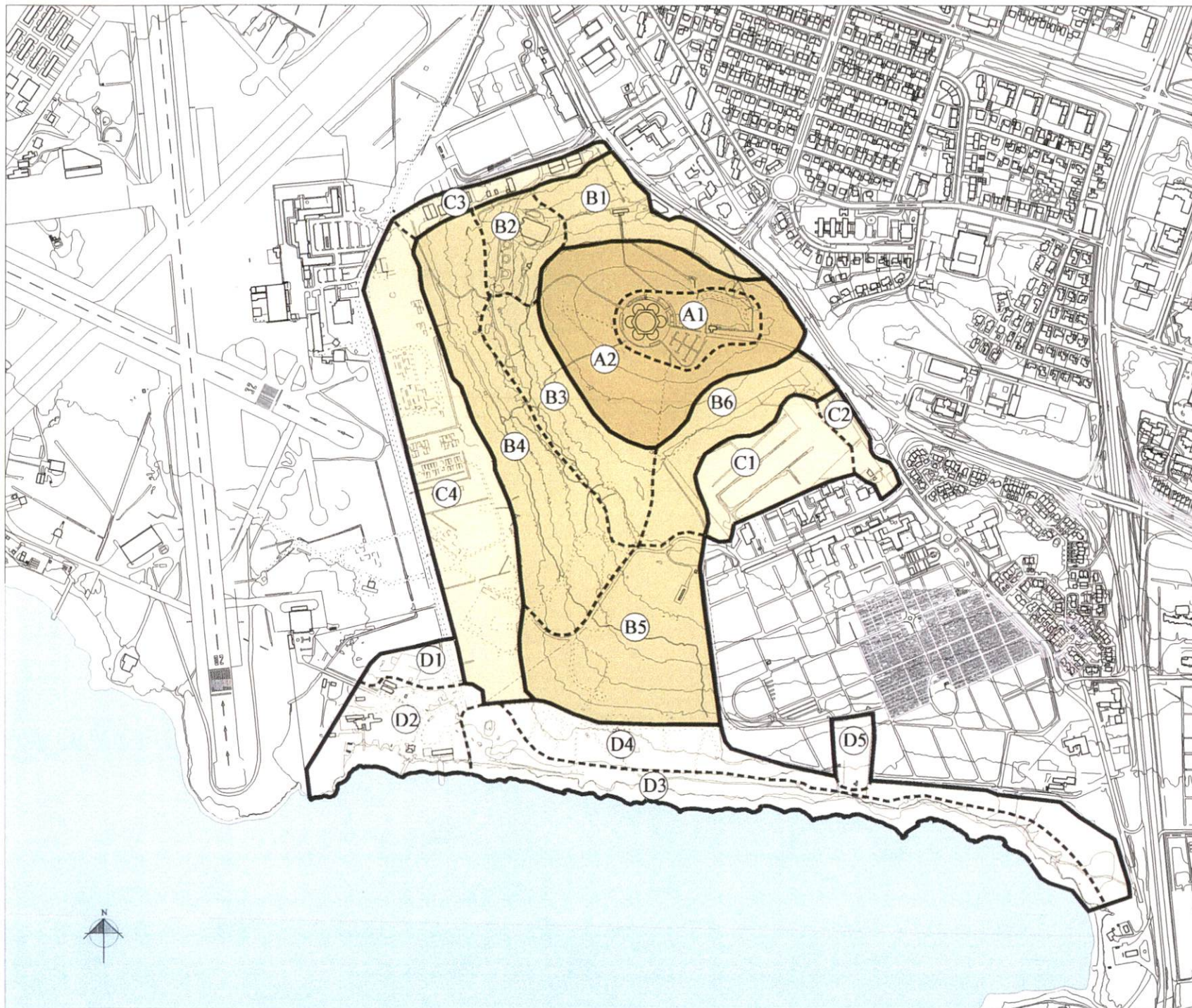
Leir og sandsteinn (sjávarset)

Jökulberg

(Reykjavíkurgrágrýtið)



A+ Ebba)



SKÝRINGAR :

Landslagsheildir :

- A Hábunga
- B Hlíðar
- C Undirlendi
- D Strandlengja

Deilisvæði :

- A1 Hácollur
- A2 Háslétta
- B1 Norðurhlíð
- B2 Grjótnámur
- B3 Háuklettur
- B4 Undirhlíðar
- B5 Suðurhlíð
- B6 Austurhlíð
- C1 Leynimýri
- C2 Sólland
- C3 Flugvallavegur
- C4 Hlíðarfótur
- D1 Nauthóll
- D2 Nauthólsvík
- D3 Fossvogsbakkar
- D4 Strandstallar
- D5 Læknisgarður

- Mörk landslagsheilda
- Mörk deilisvæða

Öskjuhlíð - Nauthólsvík
DEILISKIPULAG
LANDSLAGSHEILDIR

Kvarði 1 : 10.000 dags. 2.febr. 1998

Yngvi Þór Loftsson, landslagsarkitekt FÍLA
Landmótun ehf, Nýbýlavegi 6, Kópavogi sími 554 5300

4. SAMANTEKT

4.1 Verndargildi náttúruminja (kort nr.4)

Á grundvelli skiptingar upp í landslagsheildir og deilissvæði þeirra voru náttúruverndargildi metin. Þeir þættir sem liggja til grundvallar eru landslag, arðmyndanir, gróðurfar og fuglalíf. Hver þáttur er metinn út frá fjölbreytileika og hvort svæðið er á einhvern hátt einstakt eða sérstætt.

4.2 Verndargildi söguminja (kort nr.5)

Á sama hátt er reynt að meta sögugildi einstakra deilissvæða. Tekið er mið af fyrirbyggjandi gögnum um staðsetningu og greiningu á almennum söguminjum og stríðsminjum. Minjarnar eru metnar eftir aldri og hversu fágætar þær eru og heillegar.

4.3 Útivistarþol og meginhugmynd (kort nr. 6 og 7)

Með hliðsjón af náttúruverndargildum og manngerðum forsendum var landinu skipt upp í þrjú flokka eftir útivistarþoli þess og að auki er blandaður flokkur. Með hugtakinu útivistarþoli er átt við hversu mikla starfsemi megi bjóða upp á án þess að spjöll hljóti af.

Verndarsvæði:

Þetta eru svæði sem ætlað er að haldi náttúrulegu yfirbragði, þau eru viðkvæm fyrir öllu raski og því þurfa framkvæmdir að miða við það. Stígar sem liggja um þetta land eiga fyrst og fremst að vera malarstígar sem vandlega er komið fyrir í umhverfinu. Þessi svæði bjóða upp á mikla möguleika til umhverfisfræðslu. Innan verndarsvæðanna eru Fossvogsbakkar sem eru friðlýstir skv. náttúruverndarlögum vegna setlaga sem mynduðust í lok ísaldar. Annað

verndarsvæði er við Háukletta og Undirhlíðarnar þar sem greinilegast má greina efstu fjöllumörk frá ísaldarlokom og flestar söguminjarnar. Þar er skógurinn elstur og búsvæði spörfugla og áningarstaður fágætra flækingsfugla. Þriðja verndarsvæðið er votlendissvæði í Leynimýri sem eykur á fjölbreytileika í gróðurfari og fuglalífi.

Almenn útivistarsvæði:

Þessi svæði eru ekki eins viðkvæm og þar mætti koma fyrir búnaði til allrar almennrar útivistarstarfsemi án þess að spilla landinu. Á þessum svæðum eru leikvellir, spóttavellir, trjáræktarsvæði og malbikaðir stígar. Þeim er ætlað að skilja á milli verndarsvæða og byggingarsvæða og tengja aðliggjandi útivistar- og búðarsvæði. Almennu útivistarsvæðin eru á hábungunni, við norður og suðurhlíða, við hlíðarfóttinn og á strandstöllunum.

Byggingarsvæði:

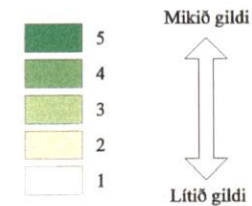
Þetta eru þegar byggð svæði, aðgengileg fyrir bílaumferð og helst ekki í beinum tengslum við verndarsvæðin. Á þeim er hægt að bjóða upp á margvíslega útivistarstarfsemi þó að það hafi í för með sér rask á landi. Þar sem mannvirki eru á slíkum svæðum þá eru þau jafnframt aðkoma með bílastæðum og þungamiðja þeirri útivistarstarfsemi sem fram fer á Öskjuhlíðarsvæðinu. Þessi svæði eru umhverfi Perlunnar, Sólland við Leynimýri, Nauthólsvíkursvæðið og umhverfi Keiluhallarinnar.

Byggingar og vernd:

Það eru svæði þar sem eru mikilvægar náttúru og söguminjar sem taka þarf tillit til þegar uppbygging á sér stað. Þetta eru grjótnámurnar við Keiluhöllina þar og Nauthólsvíkursvæðið.



SKÝRINGAR :



Landslagsheildir :

- A Hábunga
- B Hlíðar
- C Undirlendi
- D Strandlengja

- Mörk landslagsheilda
- - - Mörk deilislvæða

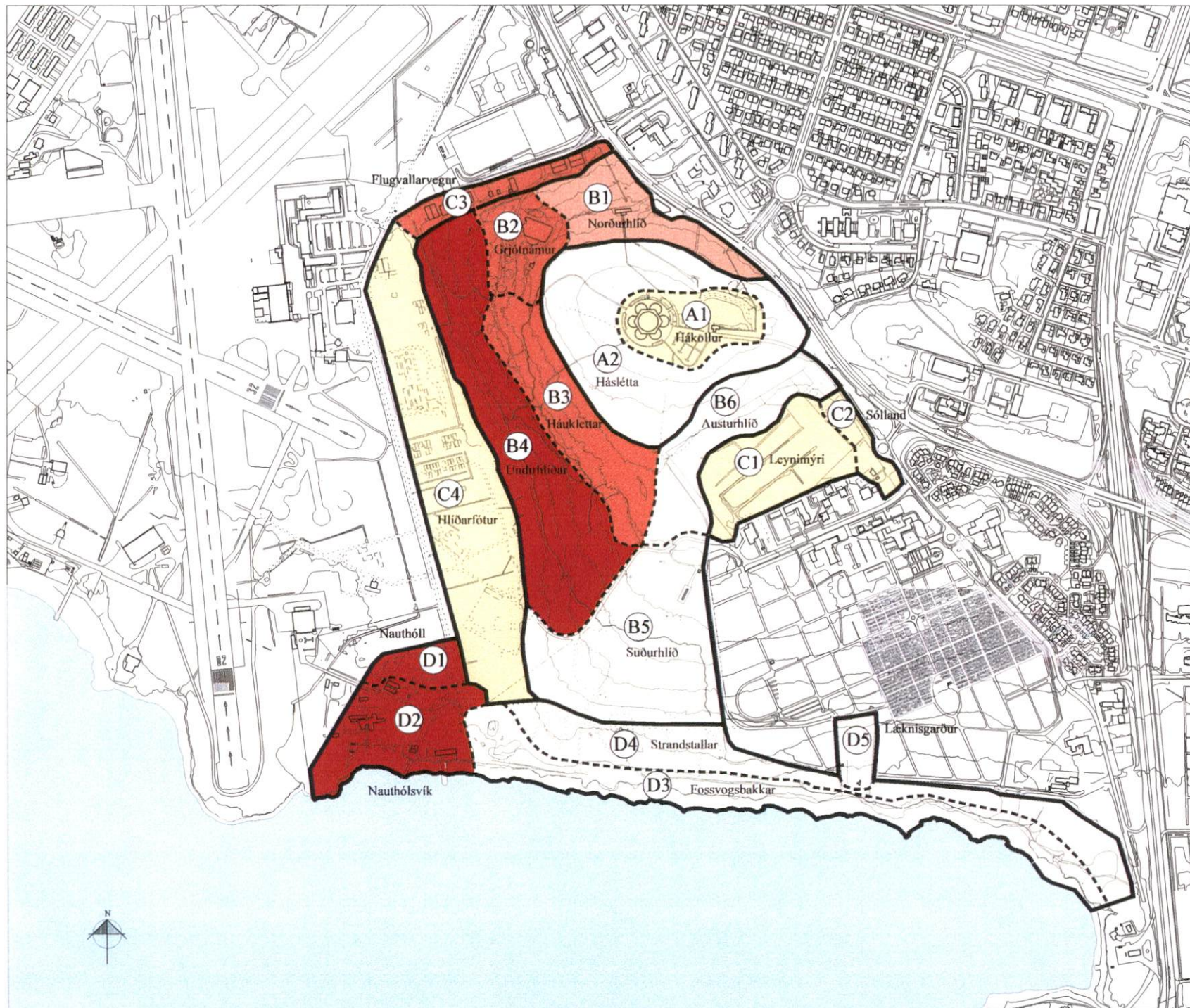
4.

Öskjuhlíð - Nauthólsvík
DEILISKIPULAG
NÁTTÚRUGILDI

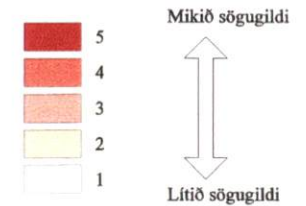
Kvarði 1 : 10.000

dags. 2.febr. 1998

Yngvi Þór Lofsson, landslagsarkitekt FÍLA
Landmótun ehf, Nýbýlavegi 6, Kópavogi sími 554 5300



SKÝRINGAR :



Landslagsheildir :

- A Hábunga
- B Hlíðar
- C Undirlendi
- D Strandlengja

- Mörk landslagsheilda
- - - Mörk deilislæða

5.

Öskjuhlíð - Nauthólsvík
 DEILISKIPULAG
 SÖGUGILDI

Kvarði 1 : 10.000 dags. 2.febr. 1998

Yngvi Þór Loftsson, landslagsarkitekt FÍLA
 Landmótun ehf, Nýbýlavegi 6, Kópavogi sími 554 5300





SKÝRINGAR :

-  Byggingarsvæði
-  Almennt útivistarsvæði
-  Verndarsvæði
-  byggingar / vernd

Landslagsheildir :

- A Hábunga
- B Hlíðar
- C Undirlendi
- D Strandlengja

-  Mörk landslagsheilda
-  Mörk deilissvæða

6.

Öskjuhlíð - Nauthólsvík
DEILISKIPULAG
ÚTIVISTARÞOL

Kvarði 1 : 10.000 dags. 2.febr. 1998

Yngvi Þór Loftsson, landslagsarkitekt FÍLA
Landmótun ehf, Nýbýlavegi 6, Kópavogi sími 554 5300



7.

Öskjuhlíð - Nauthólsvík DEILISKIPULAG MEGINHUGMYND

Kvarði 1 : 10.000 dags. 2.febr. 1998

Yngvi Þór Loftsson, landslagsarkitekt FÍLA
Landmótun ehf, Nýbýlavegi 6, Kópavogi sími 554 5300

5. SKIPULAGSTILLAGA OG STEFNUMÖRKUN

5.1 Stígar

Hlutverk stígakerfisins er einkum tvíþætt; að tryggja öruggar og greiðfærar leiðir og tengja svæðið við aðliggjandi byggð og útivistarsvæði. Stígarnir eru flokkaðir eftir hlutverki þeirra, sem jafnframt segir til um hina ýmsu notendahópa og einnig um útfærslur og gæðakröfur.

Stofnstígar:

Þeim er ætlað að vera megin göngu- og hjólaleiðir um útivistarsvæðið, tengja það við aðliggjandi útivistarsvæði í Fossvogsdal, að Skerjafirði og Tjarnarsvæðinu.

Stofnstígar skulu að öðru jöfnu vera 3 metra breiðir og lagðir bundnu slitlagi og lýstir, ætlaðir jafnt fyrir reiðhjól, göngufólk og hjólastóla.

Þar sem stofnstígar og stofn- og tengibrautir skerast, er gert ráð fyrir undirgöngum, brúm eða gönguljósum.

Tengistígar:

Þeir greinast frá aðalstígum og tengja saman einstaka hluta útivistarsvæðisins og aðliggjandi byggð. Þeir eru þvertengingar milli svæða og til styttingar á leiðum. Þessir stígar erum ýmist hellulagðir, lagðir bundnu slitlagi eða malarstígar og getur breidd þeirra verið 2,0-3,0 m. Tengistígar eru ætlaðir sömu notendahópum og aðalstígar og skulu leiðir sem liggja að skólum og þjónustu vera lýstar. Þar sem tengistígar og stofn- og tengibrautir skerast, er gert ráð fyrir gönguljósum.

Útivistarstígar:

Útivistarstígar gefa fólki kost á að komast út af megingönguleiðum til að njóta náttúrulegra svæða á þægilegan máta. Útivistarstígar eru 80-120 sm breiðir og uppbyggðir með malarefni eða trjákurli. Útivistarstígar henta fyrst og fremst göngufólki. Ekki er gert ráð fyrir að útivistarstígar séu lýstir.

Skíðagönguleiðir:

Meðfram stofnstígum er hentugt að troða samfelldar gönguskíðabrautir að aðliggjandi útivistarsvæðum.

5.2 Akvegir og aðkoma

Akstursaðkomur að Öskjuhlíð verða frá sömu stöðum og í dag með breytingu við Hlíðarfót þar sem ný gata verður lögð í samræmi við deiliskipulag Flugvallarins. Haldið er opinni akstursleið þvert í gegnum hlífina frá Vesturhlíð að Hlíðarfæti en þannig úr garði gerð að akstur verði hægur. Með þessu er ætlunin að koma til móts við þá sem eiga erfitt með að ganga um stórgrýtt land. Við helstu aðkomur verða stærri bifreiðastæði og minni stæði út frá vegi í gengum hlífina.

5.3 Lagnir

Margar lagnir liggja að og frá kolti Öskjuhlíðar og eru þær og aðrar núverandi lagnir veitustofnanna sýndar á deiliskipulagsupprættinum.

Ný yfirfallslögn og bakvatnslögn eru sýndar með öðru tákni þar sem lega þeirra er hluti af þessu deiliskipulagi. Lagnirnar eru samsíða, Ø400 mm víðar og liggja frá lokahúsi eftir stígum og akvegum að tengihúsi við Nauthólsvík.

5.4 Útivist (kort nr. 8)

Eins og fram hefur komið í þessari greinargerð eru fjölmargir þættir sem valda því að Öskjuhlíð er kjörið útivistarsvæði. Þar kemur til staðsetning inn í miðri borginni, fjölbreyttar náttúru- og söguminjar og áhugaverð göngusvæði. Til þess að þessir landkostir nýtist sem best hefur verið komið fyrir upplýsingaskiltum við helstu aðkomuleiðir og æfingatæki við skokkleiðir. Út frá þeim möguleikum sem stígakerfið býður upp á er því skipt í eftirfarandi þrjá flokka:

1. Fræðslustígar, samtals um 3 km á lengd. Þeim er ætlað að þræða athyglisverða staði, þar sem fróðleik um þá yrði komið á framfæri með litlum upplýsingapóstum. Auk minjastaða eru áfangar á þessari leið fræðslustaðir Hitaveitunnar annars vegar í kjallara Perlunnar þar sem ætlar að koma upp sýningu um sögu jarðhitavats og hins vegar gosvirkið sem líkir eftir hegðun goshvera.
2. Skokkstígar, samtals um 2 km á lengd, með einföldum æfingatækjum á um 200 m millibili. Væntanleg búningsaðstaða í Nauthólsvík og hugsanlega í Sóllandi gæti nýst sem baðaðstað, sem tengdist þessari útivistarstarfsemi.

3. Aðrir stígar af margskonar tagi þar sem ferð getur verið án fyrirheits. Þeir eru lagðir í þeim tilgangi að fólk geti á þægilegan hátt ferðast um hlífðina. Haldið er opnum möguleika á að gerður verði sérhannaður stígur við Leynimýri með þarfir blindra í huga eins og samþykkt var á árinu 1994.

Flokkun stíga eftir efnismeðferð og gerð er í kafla 5.2.

Önnur útivistarstarfsemi eru stærri boltasvæði og fjölnota grasflatir í Leynimýri og við Hlíðarfótinn og minni minni leiksvæði sem eru dreifð um hlífðina þar sem komið væri fyrir einföldum leiktækjum úr timbri.

5.5 Verndarsvæði

Í staðfestu aðalskipulagi er Öskjuhlíð, strönd Fossvogs og Fossvogsbakkar skilgreind sem almenn borgarvernd en leirur við botn Fossvogs falla undir staðfesta borgarvernd. Lagt er til að innan borgarvernduðu svæðanna í Öskjuhlíð verði skilgreind sérstök sem verndarsvæði vegna náttúru- og söguminja. Eftirfarandi svæði eru skilgreind sem slík:

1. Leynimýri, SV-hlutinn þar sem framræsla hefur ekki náð að þurrka landið.
2. Hæstu fjöllumörk í 43 m y.s. við Háukletta og beltí meðfram því.
3. Fossvogsbakkar og næsta umhverfi.

Leynimýri og Háuklettar eru skilgreind sem hverfisvernd í samræmi við ný skipulagslög en verið er að vinna að friðlýsingu Fossvogsbakka skv. náttúruverndarlögum.

5.6 Ræktunarsvæði

Segja má að þeirri ræktun sem hófst 1950 sé að mestu lokið og komið að kaflaskiptum þar sem leggja þarf áherslu á ræktun á afmörkuðum stöðum t.d. við bílastæði og þar sem skýla þarf útivistarvæðinu frá aðliggjandi stofnbrautum.

Nýr trjágróður er einungis sýndur á skipulagsuppdrætti til leiðbeiningar en þarfnast nákvæmari hönnunar þegar að framkvæmdum kemur. Á hábungunni hefur lítið verið gróðursett af trjám. Lagt til að þar verði ekki breyting á en lögð áhersla á gras og annan lágvaxinn gróður sem skerðir ekki útsýni.

Vestan við kirkjugarðinn er birki ráðandi trjátegun og því eru þar stórir mólendisflákarnir. Inn á milli eru þyrpur af berg- og stafafurum og er lagt til að þeim verði fækkað með það í huga að þessi hluti Öskjuhlíðarinnar fái að njóta sín sem birkiskógur og mólendi.

5.7 Uppbyggingarsvæði

Leynimýri:

Lagt er til að fyllt verði í skurðina á norðanverðu svæðinu og þar verði gert ráð fyrir fjölnota grasflöt sbr. þó kafla 5.9 um frestun á skipulagi. Ekki er gert ráð fyrir að bæta við miklum gróðri fremur að hafa það að markmiði að halda í víðáttuna. Á suðurhlutanum verði hins vegar votlendið endurheimt og grafin út lítil tjörn til þess að auka við fjölbreytileika í gróðurfari og fuglalífi.

Sólland:

Lagt er til að hús borgarinnar Sólland verði nýtt sem aðsetur fyrir umhverfisfræðslu og búningsaðstaða fyrir skokkara. Bílastæði við leikskólann Sólborg verði samnýtt auk þess sem nýjum verði bætt við.

Flugvallarvegur:

Gert er ráð fyrir að byggingar sem núna hýsa bílaleigu o.fl. verði fjarlægðar en athugað með möguleika á varðveislu tveggja bragga sem eru austan við innkeyrslu að Keiluhöll. Að hluta til verði svæðið nýtt sem bílastæði og hugsanlega breytt fyrirkomulag á vegi með miðeyju. Aðal aðkoma að Valssvæði verði á móts við Flugbjörgunarsveitina.

Sléttlendi vestan við Hlíðarfót:

Tillagan gerir ráð fyrir að endurvekjja skipulagshugmyndina frá 1937 þannig að á hluta svæðisins verði fjölbreytt íþróttasvæði með leikvelli, margvíslegum spark- og boltavöllum og þúttvelli.

Nauthólsvík:

Sérstakt deiliskipulag fyrir Nauthólsvík hefur verið auglýst og samþykkt og nær deiliskipulag Öskjuhlíðar því að þeim mörkum. Saman mynda þessi svæði eina skipulagsheild. Gert er ráð fyrir að Nauthólsvík verði fjölbreytt útivistarvæði þar sem áhersla er lögð á siglingar, baðsströnd og fræðslu um náttúru- og sögu. Vestast er gert ráð fyrir möguleika á stríðs- og friðarminjasafni í "Transit Camp" byggingunum en þar fyrir austan verði þjónustuhús fyrir baðstrandargesti. Laugar og pottar verði í bökkunum og flotgirðing og grjótgardur út frá Kyrhamri til að mynda lón sem yrði hitað upp með yfirfallsvatni. Í skipulagstillögunni er gert ráð fyrir að starfsemi Brokeyjar verði flutt austur fyrir Siglunes, núverandi skemma verði fjarlægð en ný naust snúi með stafnana fram. Austast er áningarstaður með upplýsingatöflum um náttúrufarið.



SKÝRINGAR :

- Fræðslustígur
- Skokkstígur
- Aðrir stígar
- Æ Æfingastöð
- U Upplýsingaskilti
- L Leiksvæði
- Almennar söguminjar
- ▲ Stríðsminjar

8.

Öskjuhlíð - Nauthólsvík
DEILISKIPULAG
ÚTIVIST

Kvarði 1 : 10.000 dags. 2.febr. 1998

Yngvi Þór Loftsson, landslagsarkitekt FÍLA
Landmótun ehf, Nýbýlavegi 6, Kópavogi sími 554 5300

5.9 Skipulagi frestað

Þar sem ekki hefur verið tekin endanleg ákvörðun um framtíðarnýtingu í Leynimýri er skipulagi frestað á um 2 ha svæði á norðausturhluta hennar.

6. HEIMILDASKRÁ

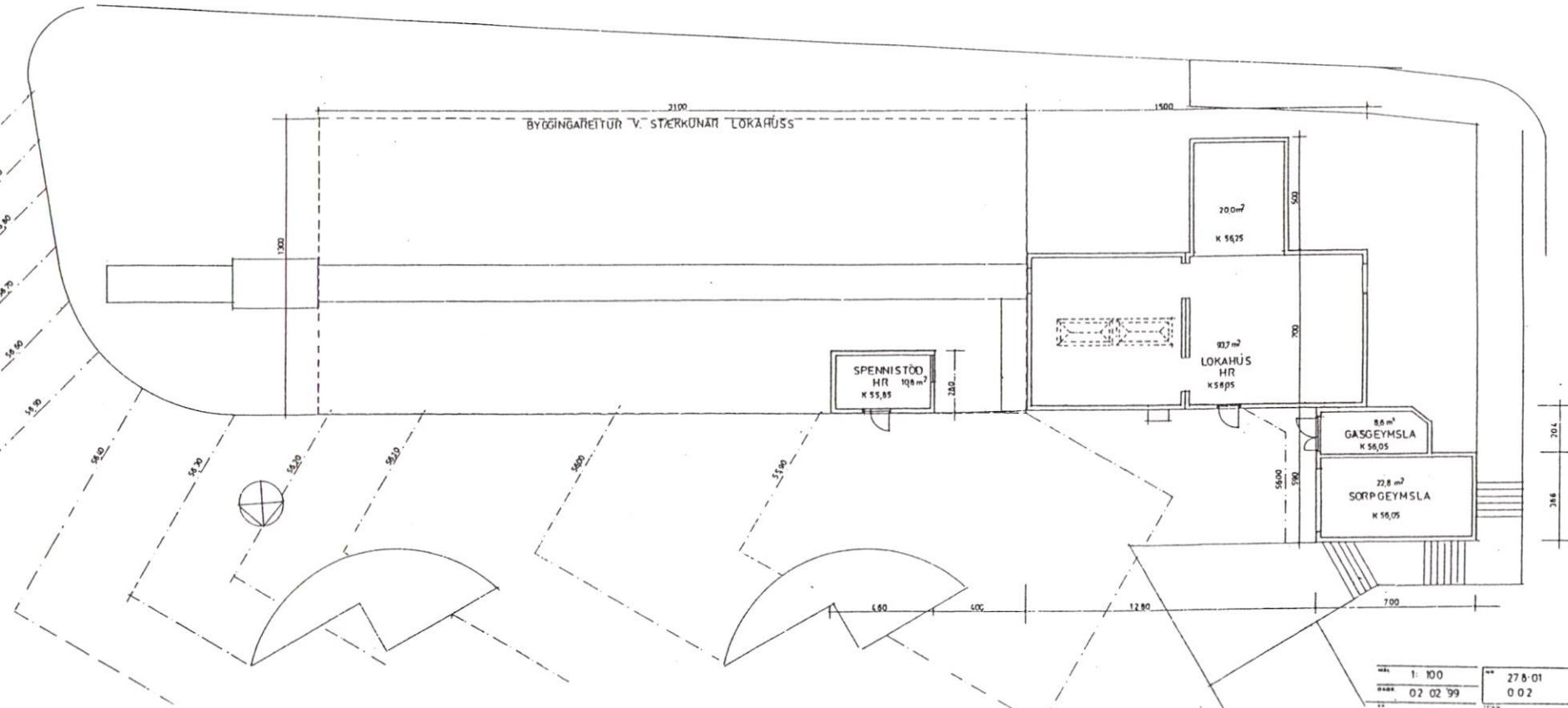
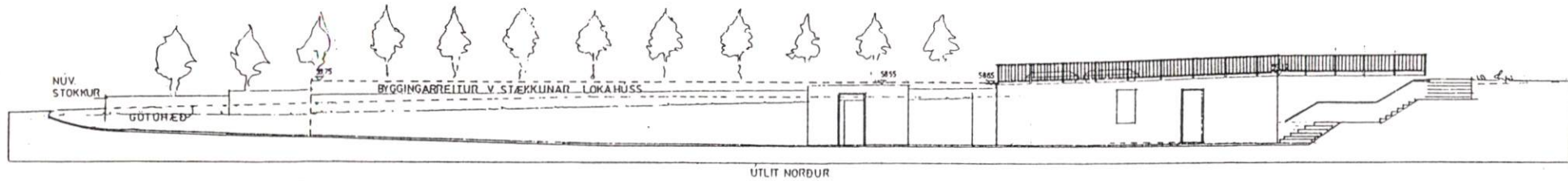
Alþingi	1997	Skipulags- og byggingarlög
Árný Sveinbjörnsdóttir o.fl.	1993	Aldur Fossvogslaga
Árbæjarsafn	1995	Fornleifaskrá
Árbæjarsafn	1997	Varðandi bragga í Öskjuhlíð (umsögn)
Atvinnudeild H.Í.ofl	1958	Jarðfræðikort
Borgarskipulag Reykjavíkur	1997	Aðalskipulag 1996-2016
Borgarskipulag	1998	Umhverfi og útivist – þemahefti aðalskipulags
Flarhitun	1998	Öskjuhlíð. Yfirfallslögn-endurnýjun
Halldór Torfason Malbikunarstöðin	1994	Fossvogslögin
Helgi M Sigurðsson, Yngvi Þór Loftsson	1993	Öskjuhlíð-náttúra og saga
Borgarskipulag Reykjavíkur	1998	Umhverfi og útivist, þemahefti aðalsk. drög
Gils Guðmundsson	1950	Öldin okkar 1901-1930
Guðmundur Guðjónsson	1991	Gróðurkort af Öskjuhlíð 1951 og 1991
Jóhann Óli Hilmarsson	1992	Varpfluglar í Öskjuhlíð
Kristbjörn Egilsson	1994	Gróður Öskjuhlíðar
Landmótun	1997	Varmárvæði í Mosfellsbæ-umhverfisskipul.
Landmótun	1998	Lóðir við Suðurhlíð-deiliskipulag.
Náttúrufræðistofnun Íslands o.fl.	1997	Jarðfræðikort
Náttúruverndarráð	1996	Náttúruminjaskrá 7.útg
Náttúruvernd ríkisins	1997	Auglýsing -friðlýsing Fossvogsbakka (drög)
Óli K. Nielsen	1991	Fuglalíf í Öskjuhlíð
Skipulagsstofnun	1998	Byggingarreglugerð
Skipulagsstofnun	1998	Skipulagsreglugerð
Teiknistofan Ármúla	1999	Byggingarskilmálar fyrir lokahús á Öskjuhlíð
Yngvi Þór Loftsson	1988	Fossvogsdalur, skipulag á útivistarsvæði
Yngvi Þór Loftsson	1994	Nauthólsvík, frumdrög að skipulagi
Yngvi Þór Loftsson	1998	Nauthólsvík-deiliskipulag
Yngvi Þór Loftsson	1998	Friðlýsing Fossvogsbakka, tillaga að afmörkun
Þorleifur Einarsson	1991	Myndun og mótun lands, jarðfræði
Citizens Advisory Committee	1994	Galgary -Urban Park-master plan

5.8 Byggingarskilmálar

Skipulagstillagan gerir aðeins ráð fyrir einni nýrri byggingu sem er lokahús staðsett á hákollinum austan við Perluna. Byggingin er tengihús fyrir hitaveitulagnir og kemur í stað núverandi lokahúss sem tekið verður úr notkun. Byggingarreitir er 403 m² (13 x 31) sbr. uppdrátt Teiknistofunnar Ármúla. Norðurmörk byggingarreits er bundin af húslínu núverandi lokahúss.

Innan byggingarreitsins er heimilt að reisa lokahús á einni hæð með flötu þaki. Jafna skal jarðveg að öllum hliðum nema inngangshlið, sem skal vera að norðanverðu. Kóti á þaki skal vera 58,75 m. v. hæðarkerfi Reykjavíkurborgar.

Um skilmála fyrir Nauthólsvfkursvæðið vísast í deiliskipulag Nauthólsvfkur sem var samþykkt í skipulagsnefnd 7. desember 1998..



HEILDARSTÆRDIR:	m ²	m ³
Sarp- og gasgeymsla:	37,1	115,1
Lokahús:	127,0	356,7
Spennistöð:	12,9	36,8
Samtals:	177,0	505,6

TEIKNISTOFAN HF
 100 HAFNAVALE - 100 HAFNAVALE
 HVAÐ HALLDORSSON ARNARSTJÓRI FAL
 JÓHANNA HÖRREMANN ARNARSTJÓRI FAL
 LEIFUR ÓSKJUHLEIÐS SVABENJÓNSSON ARNARSTJÓRI FAL
 SÖNNI ÓSKJUHLEIÐS SVABENJÓNSSON ARNARSTJÓRI FAL
 AÐALDÓTTOR ÓSKJUHLEIÐS SVABENJÓNSSON ARNARSTJÓRI FAL

LOKAHÚS Á ÖSKJUHLÍÐ
 STÆRKUN
 Grunnamynd,
 útlit og snið

1:100
 02 02 99
 27 8-01
 0 02



SKÝRINGAR :

- Növuendi tjágróður
- Nýr tjágróður
- Fossvogabakkar, tilfuga að fríðum skv. náttúruverndarlögum
- Hverflavvernd náttúru- og sögumínja
- Stofnanir, félagastarftæmi o. fl.
- Byggingar sem áætlað er að fjárlagja
- Áætlaðar nýjar byggingar skv. deiliskipulagi Naustbátarvíkur
- Aðrar byggingar
- Stofn- og tengistígir
- Aðrir stígir
- Vegir
- Blástæði
- Upplyfingaskilti
- Afingarslóð
- Áningarslóðir
- Leikvöllur
- Almennar sögumínjar
- Stofumínjar
- Mörk löða
- Helguarsvæði 60 m breitt fyrir umferðsáhrifsmarkmiðvænt deiliskipulagi Flugvallar
- Helguarsvæði 30 m breitt fyrir almenningssöngúngur
- Növuendi langnir
- Ný yfirfláslögn
- Byggingareitur lokahás
- Skipulagi frestað
- Mörk skipulagssvæða

Byggingarskilmálar fyrir lokahás:
 Í innan byggingarsvæðis er heimil að reisa lokahás á einni hæð með flötum þaki. Jafna skjal jarðveg að öllum hlöðum nema inngangshlö, sem skal vera að norðarverðu. Kófi á þaki skal vera 58,75 m v. hæðkerfi Reykjavíkurborgar.

Deiliskipulag þetta, sem englýst hefur verið samkvæmt 25. gr. skipulags- og byggingarlaga nr. 73/1997 m.a.b. var samþykkt af borgarráði Reykjavíkur 1999.

Deiliskipulag þetta hefur verið yfirfarið af Skipulagsstofnun skv. lögum nr. 73/1997

Öskjuhlíð

Umnið fyrir
 Borgarskipulag
 Reykjavíkur

DEILISKIPULAG

Tilfarir: 1. útg. 2008 | Útg. 15.06.2008 | Útg. 15.06.2008 | Útg. 15.06.2008

Tilfarir: 1. útg. 2008 | Útg. 15.06.2008 | Útg. 15.06.2008 | Útg. 15.06.2008

Tilfarir: 1. útg. 2008 | Útg. 15.06.2008 | Útg. 15.06.2008 | Útg. 15.06.2008